

Stockholms stads drätselnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stadshuset, C. (postgirokonto nr 90); t. »stadshuset». Drätselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel första, andra, tredje och sista tisdagen i varje månad kl. 14,15 (under juli och augusti månader inskränkes antalet sammanträden).

I Stockholm handlades kommunens medelsförvaltning i äldre tid av magistraten (sedan år 1672 närmast av dess handelskollegium). Vid sidan av magistraten uppstod så småningom vissa andra medelsförvaltande organ av kommunal karaktär, främst borgerskapets bemedlingskommission (se sid. 58). År 1813 överflyttades den av magistratens handelskollegium handhavda kommunala medelsförvaltningen till den nyinrättade drätselkommissionen (jfr sid. 59).

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende och ett stort antal andra ärenden under drätselnämnden. Denna nämnd arbetade ursprungligen, oavsett pleniären, på tre avdelningar, av vilka den första, som övertog drätselkommissionens och bemedlingskommissionens uppgifter, handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra, som övertog inkvarteringskommissionens, brandvaktsskassadministrationens och båtsmanshållskommissionens åligganden (se sid. 58, 59), behandlade frågor rörande inkvartering, brandvaks- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje, som utgjorde en fortsättning av gatulägnings- och lyshållningsstyrelsen samt vattenledningsdirektionen (se sid. 59), skulle handlägga ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöll nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,

fingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligga nuvarande drätselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drätselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drätselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden. Slutligen har fr. o. m. år 1931, i samband med genomförandet av ändrad organisation av stadens revisionsväsen, det förut under drätselnämnden sorterande revisionskontoret överflyttats från nämnden till det nyinrättade revisionsutskottet.

Enligt nu gällande instruktion utgör drätselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörigen iakttages, samt bestrider de utgif-

ter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivt bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställes. I avseende å uppbördens och redovisningens av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den i kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälans till stadskollegiet. Nämnden har även att afgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelser statförelägg, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Drätselnämnden förvaltar staden tillhöriga eller under stadens förvaltning ställda fonder och donationer, där ej annat särskilt blivt stadgat (se sid. 87). Dessutom är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppördsmyndighet för hundskatt (se sid. 86) och nöjesskatt. Enligt beslut av stadsfullmäktige skola av inflytande nöjesskattemedel årligen avsättas 15 procent för främjande av kulturella, humanitära eller sociala ändamål av engångskaraktär, i enlighet med vad fullmäktige särskilt bestämma (jfr sid. 384).

Drätselnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Om så äskas av behörigt antal väljande, skall vid valet proportionellt valsätt användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Under nämnden lyda vidare stadens ombudsman samt auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten, med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer stadens ombudsman och auktionsdirektören, var för sitt förvaltningsområde.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalen-

derår, tillika med nämndens övriga räkenskaper senast den 1 därpå följande juni vara avlämnad till revisionskontoret. För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen fem revisorer jämte tre suppleanter för dem.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads drätselnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 31 dec. 1920, 29 maj 1925 och 1 aug. 1930. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920. Kungl. förordning den 30 maj 1919 med rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar, med ändringar den 16 april och 7 maj 1920, 26 maj 1922 samt 21 dec. 1923. Kungl. kung. den 16 juli 1919 med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av nämnda förordning. Allmänna grunder för befrielse från nöjesskatt, fastställda av drätselnämnden den 30 okt. 1928.

Stat år 1931. Utgifter: 38,056,960 kr.; inkomster: 39,264,360 kr. (däruv tolagersättning 3,000,000 kr., nöjesskatt 2,100,000 kr., hundskatt 212,000 kr. och ersättning för indragna brännvinsförsäljningsmedel 507,548 kr.).

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Ewerlöf, K. G., borgarråd; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Johansson, J. O., landsorganisationens kassör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

- *Borgström, A. G. S., justitieråd.
- *Cruse, C. S., förtroendeman, stadsfullm.
- *Höglund, C. Z. K., redaktör, stadsfullm.
- Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.
- Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör.

Suppleanter.¹⁾

- *Lidman, C., f. d. andre folkskolinspektör.
- Kleman, C. F., civilingenjör, stadsfullm.
- *Samuelson, P. O., försäkrings tjänsteman, stadsfullm.
- *Branting, G., advokat, stadsfullm.
- Karlsson, K. A., förbundsordförande, stadsfullm.
- Cervin, N. H., fabrikör, stadsfullm.

Sekreterare.

Nordwall, B. I. S. (se nedan).

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de stadsfullmäktigvalda ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Drättselnämndens delegerade.

Drättselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhava vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

Delegerade för låneärenden

(för ärenden angående beviljande av lån från av nämnden förvaltade fonder samt för beredande tillsammans med nämndens ordförande av frågor om upptagande av lån och placering av stadens egna tillgängliga medel m. m.).

Höglund, C. Z. K.; Johansson, J. O.; Welin, K. G. A.

Delegerade för nöjesskattärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar handhava frågor rörande nöjesskatt och att i dylika ärenden avgiva de yttranden och meddela de beslut, som det enligt gällande författningar ankommer på kommunalförvaltningen att meddela; dock kunna av delegerade fattade beslut rörande avslag å framställningar om befrielse från nöjesskatt upptagas till omprövning av nämnden vid anmälan av nöjesskattelegerades protokoll).

Cruse, C. S.; Johansson, A. R.; Lidman, C.; tfj. stadskamreraren.

Delegerade för förberedande granskning av frågor rörande anslagsöverskridanden.

Ewerlöf, K. G.; Johansson, J. O.

Kassaförvaltare.

Tjf. stadskamreraren; tfj. drättselkamreraren (ställföreträdare).

Drättselnämndens revisorer¹⁾

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning).

(Jfr sid. 76.)

Ericson, T., grosshandlare.

Ljungberg, K., ekonomidirektör.

Mattelin, K. G. K., förrådsnästare.

Wiklund, E. O., förste amanuens, stadsfullm., ordf.

En vakant.

¹⁾ Drättselnämndens revisorer granska jämväl räkenskaper och förvaltning för stadskollegiet, av stadsfullmäktige eller stadskollegiet tillsatta kommittéer och beredningar (i den mån nämnda institutioners kostnader belasta stadskollegiets eller drättselnämndens stater), mantalsnämnden samt handels- och sjöfartsnämnden.

Suppleanter:

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Montelius, G. H., revisor.

Palmberg, J. H., svarvare.

Drättselnämndens kansli och expedition.

Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset», expeditionstid: 10—15.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förstas av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Kontorsskrivaren och registratorn åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drättselnämnden anses erforderliga, värda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stat år 1931 (för nämndens kansli och expedition, ombudsmansexpeditionen och kammarkontoret). Utgifter: 813,720 kr.; inkomster: 36,350 kr.

Sekreterare
(3,000 kr.).

Nordwall, B. I. S. (se sid. 74); mottagningstid: 11—12.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Pettersson, H. M. (Maja).

Stadens (drättselnämndens) ombudsmansexpedition.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drättselnämndens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de inteckningar, som tillhöra de under drättselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. ¹/₂ 1937); t. (5) 341 29; mottagningstid: 13,30—15.

Biträdande ombudsman

(7,200 kr.).

Elsin, P. E.

Bokhållare (17).

Fritjofson, G. V.

Ett *extra* kontorsbiträde (2,760 kr.), en *vaktmästare* (6) (även å kammarkontoret).**Drätselnämndens kammarkontor.**

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drätselkamreraren, registratörsexp. och budgetexp. 1 tr.) (postadress: Stockholm 1; postgirokonton nr 90); t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—16,30, lördagar och dag före helgdag 9—14 (kassakontoret: 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14).

Namnet stadskamrerare förekom redan år 1673 som benämning å den främste tjänstemannen hos magistratens handelskollegium, vilket bl. a. handhade stadens räkningskassaväsende (jfr sid. 48). År 1813 överfördes stadskamreraren och hans kontor till den detta år inrättade drätselkommissionen och år 1864 till drätselnämnden.

De olika avdelningarna av drätselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassar. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drätselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drätselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drätselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drätselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drätselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppördsmän och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och granskats, låta upprätta och avsluta drätselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drätselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av drätselkamreraren, kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I enlighet med bestämmelserna i det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen,

varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drätselnämnden genomfördes, förvaltar kammarkontoret å nämndens vägnar stadens inkomster, upptar efter nämndens beordrigande lån, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval av från vederbörande nämnder och styrelser meddelade uppgifter stadens huvudbok (som skall vara avslutad före 1 juni) jämte övriga för budgetredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens räkenskaper handhar kammarkontoret enligt kassa- och räkenskapsreglementet bokföring och kassaväsen för tjänstenämnden, mantalsnämnden, styrelsen över statistiska kontoret, handels- och sjöfartsnämnden och löneavtalsnämnden. Enligt med resp. myndigheter träffade överenskommelser har kontoret jämväl övertagit *dels* kassaväsendet i viss omfattning för hamnstyrelsen och gatunämnden, *dels* såväl bokföring som kassaväsen för överståthållarämbetet (utom polisen), magistraten och rådhusrätten, stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet, polisnämnden, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, stadsplanenämnden, samtliga under sjukhusstyrelsen lydande sjukhus m. m., nykterhetsnämnden, styrelsen för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå, arbetslöshetskommittén, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, arkivnämnden, idrottsstyrelsen och skönhetsrådet.

I sammanhang med antagandet av kassa- och räkenskapsreglementet ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tills vidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å. Bestämmelser angående uppbörd och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sporter, antagna av drätselnämnden den 16 maj 1922.

Stadskamrerare (29).

Ouchterlony, G. F. (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1938); t. K. (5) 3 41 26; mottagningstid: 11—12.

Expeditions- och utredningsavdelningen.*Drätselkamrerare* (24).

Bohman, A. G.; t. K. (50) 12 45; mottagningstid: 13—14.

Registratörsexpeditionen.*Bokhållare* (17).

Nauciér, K. E. H., *tf.*

Två *amanuenser* (4,500—3,300 kr.), en *extra* kontorsskrivare och *stenograf* (2,640 kr.).

Budgetexpeditionen.*Bokhållare* (18).

Svensson, S. A.; Karlöf, J. I., *tf.*

DN.

Bokhållare (17).

Johnson, A. W., *tf.*; Sylwander, E. G., *tf.*
Tre amanuenser (5,400—5,100 kr.).

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (17).

Lindström, E. L. A., *tf.*

Två amanuenser (4,500—3,300 kr.), två
kontorsbiträden (5).

Utgiftsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Gilljam, K. G., bokhållare (17), *tf.*

Kontorsskrivare (11).

Bergström, E. U. (Ulla).

En kontorsskrivare (7).

Utanordningsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Spång, P. E., bokhållare (17), *tf.*

Bokhållare (17).

Holmgren, K. A. (se sid. 266), *tf.*

En amanuens (5,100 kr.).

Skrivcentralen: Söderlind, f. Strandberg,
Paula H., kontorsskrivare (11), förestånderska;
två kontorsbiträden (5), fyra extra kon-
torsbiträden (2,340—1,980 kr.).

Kassakontoret.

Stadskassör (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).

Ruus, E. H. (se sid. 85), *tf.*

Kontorsskrivare (11).

Pyk, Inez M. M.

En kontorsskrivare (7).

Fondförvaltningsavdelningen.

Kamrerare (22).

Brodin, N. A., stadsbokhållare (21), *tf.*; mot-
tagningstid: 9—11.

Bokhållare (17).

Arvidson, H. A.

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

Ett kontorsbiträde (5).

Räkenskapsavdelningen.

Stadsbokhållare (21).

Ekwall, N. A., bokhållare (18), *tf.*; mottag-
ningstid: 9—11.

Bokhållare (18).

Gustafson, J. A. T., tjl., *tf.* föreståndare (19) (se
nedan); Lindvall, E. L., bokhållare (17), *tf.*

Bokhållare (17).

af Donner, G. A. J., *tf.*

Fyra amanuenser (5,100—3,600 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Oterdahl, Hilma O.

Tre kontorsskrivare (7), en extra kon-
torsskrivare (3,060 kr.), ett kontorsbiträde
(5), tre extra kontorsbiträden (2,100—
1,980 kr.).

Obligationsavdelningen.

Föreståndare (19).

Gustafson, J. A. T., *tf.* (med placering t. v. å
räkenskapsavd., se ovan).

En amanuens (4,200 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Högberg, Karin.

Tre extra biträden (2,520—2,340 kr.).

*Tjänstemän, som på grund av för-
ordnanden å andra tjänster åtnjuta
tjänstledighet.*

Ruus, R. A. (se sid. 20), Georgii, N. H. (se sid.
20), Öberg, A. S. (se sid. 21), bokhållare (18);
Wallenberg, K. A. (se sid. 23), Karlsson, E. A.
(se sid. 287), Grundström, N. E. (se sid. 194),
bokhållare (17).

Förste vaktmästare (8).

Winberg, K. A.

Tolv vaktmästare (6) (därav en tillika å om-
budsmansexp.), en extra vaktmästare (2,280
kr.), ett vaktmästarbiträde (900 kr.).

Stockholms stads revisionskontor.

I samband med genomförandet av ändrad or-
ganisation av stadens revisionsväsen har re-
visionskontoret fr. o. m. år 1931 uttrutits ur
drätselnämnden och ställts under det nyinrättade
revisionsutskottet (se sid. 77).

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: t. (1) 13 11, N.
(20) 23 83; expeditionstid: 9,30—15, lör-
dagar och dag före helgdag 9,30—14.
Kassakontoret: t. (1) 13 06, N. (20) 25 23;
expeditionstid: 9,30—15, lördagar och dag
före helgdag 9,30—14.

*Expeditionen för inlämning av auktions-
gods:* t. (1) 13 46, N. (20) 23 10.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stock-
holm ett av enskilda personer inrättat privile-

gierat auktionsverk. Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upprättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direktionen av detsamma lämnades till de tre ovan nämnda rådmännen. År 1694 lades auktionsverket under magistratens och dess handelskollegiums direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämnades detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under handelskollegiets direktion; den närmaste tillsynen utövades av trenne rådmän med titel direktörer. Fr. o. m. år 1814 överflyttades verket till drätselkommisjonen. Reglemente för verket utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

Nytt reglemente för auktionsverket antogs av stadsfullmäktige den 27 nov. 1907. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egendom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktionsdirektören.

Vid försäljning genom auktionsverket erlägger säljaren till verket viss avgift, i regel utgående med vissa procent å inropssumman (se reglementet för auktionsverket). För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av överståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändringar den 20 sept. 1909, 29 juni 1910 och 7 juni 1922. Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden den 16 mars 1926.

Stat år 1931. Utgifter: 310,785 kr.; inkomster: 328,060 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; t. (1) 13 11, N. (20) 23 83; mottagningstid: 13—14.

Kamrerare (19).

Elmqvist, H. S. O.; t. (1) 13 11, [N. (20) 23 83].

Auktionskommissarier (18).

Fridholm, T.; Thalén, U. E.; Alfheim, B. R.

Kassör (17).

Ruus, E. H., tjl. (se sid. 84), tjl. Westberg, E. T. (se nedan); t. (1) 13 06, N. (20) 25 23.

Registrator, tillika aktuarie (17).

Larsson, J. E.; t. N. (20) 23 83, [(1) 13 11].

Kassakontrollant (13).

Johanson, C. F., tjl. (se nedan), tjl. Gustavsson, K. G. H.

Notarier (13).

Westberg, E. T., tjl. (se ovan), tjl. Johanson, C. F. (se ovan); Britton, S. A. H.; Rosell, N. E.; Palmgren, G. E.; en vakant, tjl. Onn, H. L.

Fyra c. o. notarier (anslag 5,900 kr.).

Övervaktmästare och tillsyningsman (10).

Tiderman, P. A.; t. (1) 13 46, N. (20) 28 10.

Tre utropare (8), aderton auktionsvaktmästare (8), en kontorsvaktmästare (6) samt extra vaktmästare.

Bokauktionskammaren.

Hamngatan 36, 1 tr., C.; t. (1) 15 13; expeditionstider: visning och lösning: tisdagar och fredagar 10—15,30; auktioner: i regel onsdagar och lördagar från kl. 11.

Den första kända bokauktionen i Stockholm förättades 1664. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan böcker såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr ovan). År 1702 klagade detta verk hos kanslikollegium över Richard von der Hardts intrång »med sin upprättade bookauktion». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kanslikollegium. Von der Hardt erhöll den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionator i Stockholm (och Uppsala), »aldeles afskilt och befriat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner under »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommisshensens och utsedda kommitterades sistnämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdat den 30 okt. 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 nov. 1821, 9 febr. 1831 och 7 juni 1922.

Bokauktionskammaren lyder under drätselnämnden, som utövar den närmaste tillsynen över kammarens verksamhet genom en av nämnden utsedd delegerad (se ovan sid. 82). Verksamheten vid bokauktionskammaren, som avser försäljning av böcker, planschverk, kartor, gravyrer, musikaler, autografer och mynt, upplätes på

DN.

entreprenad för en tid av fem år för varje gång åt den, som av drätselnämnden prövas lämplig. Enligt det med nämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljare viss avgift, beräknad å inropssumman (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, antaget av stadsfullmäktige den 7 juni 1922. Kontrakt mellan drätselnämnden och entreprenören den 15 mars 1927.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; t. (1) 15 13; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 14—15 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En *notarie* (avlönad av staden med 3,000 kr.), en *mäklare*, två *vaktmästare*, tre *kvinnliga biträden* samt t. v. en *lagerföreståndare* och ett *lagerbiträde* (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik m. m.

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vardera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätselnämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Sedermera hava musikpaviljonger uppförts även i Vasaparken och vid Enschede, varjämte konserter numera anordnas även i stadshusträdgården, Humlegården, Folkungaparken, på Adolf Fredriks torg, i Hjorthagen, Alvik, Älvsjö, Tel-lusborg, Aspudden, Mälarhöjden och Gröndal. Musiken utföres genom av drätselnämnden engagerade musikkårer under månaderna juni—augusti. Sedan år 1912 anordnas även i viss utsträckning sångkonserter av manskör i samband med instrumentalkonserterna. Under de senaste åren har i viss utsträckning rundradiering av de anordnade konserterna ägt rum. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Fr. o. m. år 1929 har under ovan angivna statrubrik även uppförts anslag till anordnande i Blå hallen i stadshuset av orgelkonserter med fritt tillträde för allmänheten.

Anslag för år 1931: 50,000 kr.

Hundstallet i Stockholm.

Gasverksvägen, Värtan; t. N. (2) 208 48; expeditionstid: 9,30—15,30.

Hundskatt har i Stockholm utgått sedan år 1862. Skatten utgick under tiden 1862—1882 med 5 kr., 1882—1891 med 10 kr., 1892—1923 med 15 kr. och fr. o. m. år 1924 med 30 kr. per hund och år. Hundskatt jämte skriftlig anmälan om innehav av skattepliktig hund skall ingivas till stadskassan årligen under januari månad. Inträder skatteplikt under löpande år, skall skatten jämte ovan nämnd anmälan ingivas inom trettio dagar därefter. Skatt skall dock ej erläggas, därest förhållande, som eljest skolat föranleda skatteplikt, inträder efter september månads utgång.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har anordnats ett hundstall för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Ett av staden år 1908 inrättat, till svenska hundskyddsföreningen utarrenderat hundstall (beläget vid Cedersdal) blev den 1 dec. 1928 ersatt av ett nytt hundstall, uppfört av hundskyddsföreningen under stadens medverkan och å av staden kostnadsfritt upplåten tomt vid Värtan. Hundskyddsföreningen anställer och avlönar en av drätselnämnden godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med 1,25 kr. per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhålls inom fem dagar, erlägger staden 1,25 kr. per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivs smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvård enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, dödas hunden.

Drätselnämnden äger utse en ledamot i hundskyddsföreningens styrelse samt en av föreningens revisorer.

Författningar m. m. K. förordning den 17 maj 1923 ang. skatt för hundar. Särskilda bestämmelser ang. hundskatten i Stockholm under åren 1931—1933, fastställda av överståthållarämbetet den 5 dec. 1930. Kontrakt mellan drätselnämnden och svenska hundskyddsföreningen ang. uppförandet av ett hundstall, avslutat den 29 maj 1928.

Stat år 1931. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattmärken m. m.: 8,500 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1931 till 212,000 kr.

Vårdare

(2,400 kr.; fri bostad).

Brunhoff, D. E.

Av drätselnämnden förvaltrade donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätselnämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (ärg. 1930, tab. 247); donationsurkunderna hava i allmänhet intagits i Kommunal författningssamling för Stockholm.

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

Forsgréniska fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvuddelen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelns befordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmännas intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden fastställdes av stadsfullmäktige den 29 okt. 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgréniska fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till *handels högskoleföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande av en *handels högskola* i huvudstaden;

år 1912 500,000 kr. till *svenska cancerföreningens stockholmsavdelning* (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en *vårdanstalt för kräftsjuka* (jfr sid. 337);

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett *stadsbibliotek* (jfr sid. 239);

år 1923 600,000 kr. till *Stockholms borgarskola* som bidrag till uppförande av en *byggnad för skolan* (jfr sid. 351);

år 1929 600,000 kr. som bidrag till uppförande å Södermalm av en för vissa allmännyttiga ändamål (föreläsningssalar, simhall, gymnastiksal, bibliotekslokaler m. m.) avsedd byggnad, *Forsgréniska medborgarhuset*.

Fondens storlek uppgick vid 1930 års slut till 2,757,593: 50 kr., varav kapital 2,000,000 kr., reservfond 243,393: 66 kr. och räntor 514,199: 84 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

DN.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttrar till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skall den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butikbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skola dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konsterk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel anslås till åstadkommande av ett folkbibliotek. Sedermera skall avkastningen, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens försköning, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

För medel från donationen hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparn (Bondegatan 74) uppförts en bostadsbyggnad, innehållande förutom arbetsrum, bibliotek och samlingsrum, 125 eldstäder, fördelade på 17 lägenheter om 1 rum och kök och 91 enkelrum med kokvrå. År 1922 uppfördes ytterligare två bostadshus, det ena å tomten nr 8 i kv. Kopparn (Bondegatan 72), innehållande 1 lägenhet om 2 rum och kök; 13 lägenheter om 1 rum och kök och 71 enkelrum med kokvrå, samt det andra å tomten nr 25 i kv. Monumentet (Ölandsgatan 51) med 1 lägenhet om 2 rum och kök, 20 lägenheter om 1 rum och kök samt 47 enkelrum med kokvrå.

Sedan sålunda det i donationsbestämmelserna först omnämnda ändamålet tillgodosatts, uppdrog stadsfullmäktige år 1925 åt skönhetsrådet att bereda frågan om användningen av avkastningen, till den del (högst 300,000 kr.) densamma vore avsedd till uppförande av konsterk. Sedan genom en av skönhetsrådet anordnad allmän tävlan framkommit vissa förslag till prydnade av öppna platser i huvudstaden, beslöt stadsfullmäktige den 30 juni 1930 att av de disponibla medlen anvisa dels högst 200,000 kr. till uppställning å Hötorget framför konserthuset av ett skulpturverk (»Musik») av C. Milles, dels 50,000 kr. till skulptural utsmyckning av parkområdet mellan stadsbiblioteket och handelshögskolan enligt förslag av E. G. Asplund och I. Johnsson.

I överensstämmelse med den ytterligare föreskriften i donationsbestämmelserna om disposition av två års besparade medel till ett folkbibliotek (se ovan) beslöt stadsfullmäktige den 4 maj 1925,

DN.

att 1926 och 1927 års behållna avkastning av fonden, intill ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr., skulle användas till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad (jfr sid. 239).

Med användande av år 1928 ytterligare disponibel avkastning (400,000 kr.), jämte av fröken Ebba Danelius för ändamålet donerade 150,000 kr. beslöto stadsfullmäktige år 1929 att uppföra ännu ett bostadshus av samma typ som de föregående å tomten nr 10 i kv. Kopparn (Erstagatan 23). Detta bostadshus, som togs i bruk den 1 okt. 1930, innehåller 13 lägenheter om 1 rum och kök samt 75 enkelrum med kokvrå.

Fonden uppgick vid 1930 års slut till 2,869,267: 59 kr., varav kapital 2,000,000 kr. och räntor m. m. 869,267: 59 kr.

Andra donationsfonder, avsedda för anskaffande av billiga bostäder.

Stadsfullmäktige mottogo den 26 mars 1906 en av professorskan Lotty Bruzelius, född Kempe, överlämnad donation å ett belopp av 400,000 kr., avsedd att bereda tillgång till billiga bostäder, huvudsakligen för självförsörjande kvinnor, under förutsättning att Stockholms stad upplåte för ändamålet lämpliga byggnadstomter. Med anlåtande av donationsmedlen hava år 1907 och 1914 å tomterna nr 18 och 19 i kv. Valkyrian (Dalagatan 35) och nr 6 och 7 i kv. Tor (Västeråsgatan 3) uppförts tvenne bostadsbyggnader, innehållande vardera 159 eldstäder (tillsammans 2 lägenheter om 3 rum och kök, 33 lägenheter om 1 rum och kök samt 244 enkelrum med kokvrå). Donatrix har vidare överlämnat ett belopp av 100,000 kr. att utgöra en särskild underhålls- och nybyggnadsfond. Donationsfonden uppgick vid 1930 års slut till 923,791: 67 kr.

Den 16 febr. 1914 mottogo stadsfullmäktige en donation av fröken Magna Sunnerdahl å 400,000 kr. för uppförande av bostadshus, avsedda för personer ur arbetarklassen med företräde för barnrika familjer, under förutsättning att staden kostnadsfritt upplåte för ändamålet erforderlig tomtmark. Med användande av donationsmedlen uppfördes tre bostadshus å tomterna nr 2, 4 och 6 i kv. Kristallen (Bondegatan 68, Klippgatan 18 och Skånegatan 101). Byggnaderna, som blevo färdiga år 1916, innehålla tillsammans 5 lägenheter om 2 rum och kök, 24 lägenheter om 1 rum och kök samt 49 enkelrum med kokvrå. — Enligt förbindelse den 26 april 1918, av stadsfullmäktige emottagen den 30 jan. 1922, har fröken Sunnerdahl förordnat, att vid hennes död skall till staden överlämnas ett belopp av 900,000 kr. för uppförande av ytterligare tvenne bostadshus å staden tillhöriga tomterna nr 5 och 7 i kv. Kristallen. Sedermera har donatrix den 26 jan. 1928 förbundit sig att av ifrågavarande medel redan nu bekosta uppförandet av ett bostadshus å tomten nr 7 i nämnda kvarter (Borgmästaregatan 13). Detta erbjudande mottogs av stadsfullmäktige den 18 juni 1928. Ifrågavarande bostadshus, vars uppförande kostat ca 370,000 kr., togs i bruk den 1 dec. 1929. Det innehåller 1 lägenhet om 3 rum och kök, 4 lägenheter om 2 rum och kök, 23 lägenheter om 1 rum och kök samt 5 enkelrum med kokvrå. Hyrorna variera mellan 1,065 kr. (för 2 rum och kök) och 450 kr. (för enkelrum med kokvrå).

Samtliga ovan omnämnda, med donationsmedel uppförda bostadshus förvaltas av drätselnämnden, närmast genom av nämnden utsedda vice värdar (tillsyningsmän).

Beträffande *arbetarbostadsfonden* se under fattigvårdsnämnden (sid. 179).

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

*Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—14,30.*

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöt stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars åligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna lönerreglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöi i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att befردa enhet och likformighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj:t den 17 juni 1921.

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänstereglementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförts. Tjänstenämnden åligger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänstereglementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänstereglementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avge yttrande till stadskollegiet över myndigheternas statförslag, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan befinnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års lönerreglering be- myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenämnden att bl. a. besluta om reglering av avlöningsförmånerna för den på extra stat av-

lönade tjänstepersonalen. Sedermera har nämnden enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 maj 1922 erhållit i uppdrag att pröva och fastställa samtliga av vederbörande myndigheter eller chefs- tjänstemän fattade beslut om avlöning eller förmåner i övrigt för stadens extra tjänstemän, med befogenhet för nämnden att förordna om ändring av sådant beslut. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare bemyndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande. Nämnden har även att avgöra frågor rörande tolkningen och tillämpningen av utav stadsfullmäktige den 20 juni 1927 antaget resereglemente för Stockholms stad. Jämlikt revisionsstadgan för Stockholm den 1 aug. 1930 har tjänstenämnden slutligen att verkställa granskning av revisionskontorets räkenskaper, i vad desamma avse utgifter för löner, arvoden och pensioner (jfr sid. 76).

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänstesekreteraren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller cheftjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelses förvaltningsområde. Sådant representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att er- hålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänsteman, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträde i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänste-

TjN.

man äga rätt att i ärende av här ifrågavarande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen två revisorer jämte två suppleanter för dem.

Författningar.¹⁾ Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921, med ändringar den 29 maj 1925 och 1 aug. 1930. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921), med ändringar den 19 sept. 1921, 9 jan., 15 maj och 11 dec. 1922, 28 juni 1923, 21 jan., 18 febr. och 15 dec. 1924, 21 dec. 1925, 21 juni och 15 dec. 1926, 16 maj och 20 dec. 1927, 21 maj och 19 dec. 1928, 16 och 18 dec. 1929 samt 30 juni 1930.²⁾ Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921, med ändringar den 28 april 1922, 14 mars 1924, 31 dec. 1928 samt 21 febr. och 25 juli 1930.³⁾ Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 11 dec. 1922, 28 juni 1923 och 18 dec. 1928.⁴⁾ Avlönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspektriser vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922, 15 jan., 18 och 28 juni 1923, 18 dec. 1929, 15 dec. 1930 samt 16 mars 1931. Avlönings- och pensionsreglementen för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antagna av stadsfullmäktige resp. den 19 dec. 1923 (ändr. den 19 dec. 1928, 15 dec. 1930 och 16 mars 1931)

¹⁾ I samband med godkännande av vissa ändringar i allmänna tjänstereglementet m. m. (jfr noterna nedan) fattade stadsfullmäktige den 23 mars 1931 principbeslut om inrättande av en förtroendenämnd, bestående av fem av stadsfullmäktige utsedda personer, med uppgift att pröva och avgöra besvär över nämnds eller styrelses beslut i fråga om utnämning eller förordnande. Samtidigt uppdrogs åt stadskollegiet att inkomma med av nämnda principbeslut påkallade författningsbestämmelser m. m.

²⁾ Dessutom av stadsfullmäktige den 15 dec. 1930 samt 16 och 23 mars 1931 antagna ändringar, ännu ej vederbörligen fastställda.

³⁾ Dessutom av stadsfullmäktige den 23 mars 1931 antagna ändringar, ännu ej vederbörligen fastställda.

samt 19 dec. 1928. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [stadsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppboresärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 9 jan. 1922, 15 dec. 1930 och 16 mars 1931. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Bestämmelser angående Stockholms stads extra tjänstemän, antagna av stadsfullmäktige den 15 maj 1922, med ändringar den 28 juni 1923 och 15 sept. 1930. Särskilda bestämmelser för viss på extra stat anställd personal vid Stockholms stads sjukhus, fattigvårdsinrättningar och andra anstalter, fastställda av tjänstenämnden den 30 nov. 1922. Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 och 6 maj 1929 ang. reglering av stadens pensioner, understöd och olycksfallsersättning. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 och 18 febr. 1924 med bemyndigande för tjänstenämnden att fastställa kristidshjälp [pensionstillägg] för pensionärer hos [änke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk och inrättningar] Stockholms stads befattningshavares familjepensionskassa. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande. Resereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 20 juni 1927.

Stat år 1931. Utgifter: 55,000 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Ewerlöf, K. G., borgarråd; mottagningstid: 11 —12.

Vice ordförande.

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Edberg, F. O., spårvägsman.

*Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.

*Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.

*Lund, C. J., fabrikör.

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Laurin, I., försäkringstjänsteman.

*Lundqvist, E. J., redaktör.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

*Lundberg, O. T. V., distriktsuppbördsman.
 Andersson, J. A., spårvägsman.
 *Lindqvist, G. R., redaktör, stadsfullm.
 Källström, N. A., tf. sekreterare.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares
 samarbetsnämnd).

Hellichius, N. M., ombudsman.

Suppleant: Frisk, A. R., vaktmästare.

Tjänstenämndens delegerade.

Delegerad för frågor om pensioner,
 löneförhöjningar, tjänstledighet m. m.

Ewerlöf, K. G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros,
 N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerade för frågor om avlöning åt
 extra personal.

Lund, C. J.; Wallin, J. A.; Malmros, N., tjänste-
 sekreterare (suppl.).

Delegerade för fastställande av er-
 sättningar för tjänstebostäder.

Johansson, E. G.; Lund, C. J.; Malmros, N.,
 tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerad för frågor rörande tillämp-
 ning av resereglementet för Stock-
 holms stad.

Ewerlöf, K. G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros,
 N., tjänstesekreterare (suppl.).

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
 1930 års räkenskaper och förvaltning).
 (Jfr sid. 76.)

Eriksson, B. K. J., ombudsman, stadsfullm.

Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm., ordf.

Suppleanter:

Hermansson, K. T. E., vaktmästare, stadsfullm.

Looström, O. L., sekreterare.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; t. K. (5)3 41 36; mottagningstid:
 11—12.

Notarie (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En *kontorsskrivare och stenograf* (7),
 en *vaktmästare* (6).

Stockholms stads polisnämnd.

Polisnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset».

Enligt lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, skall riket för polisverksamhetens upprätthållande vara indelat i polisdistrikt. Varje stad utgör ett särskilt polisdistrikt. Enligt § 13 i nämnda lag äger stad liksom även annan kommun, som bildar eget polisdistrikt, tillsätta en polisnämnd, med uppgift huvudsakligen att vara ett organ för den kommunala finansförvaltningen i avseende å polisväsendet. Polisnämnd — vilken icke äger taga befattning med fråga, som faller under polischefens befälsmyndighet — tillkommer särskilt att upprätta förslag till löne-, omkostnads- och, i förekommande fall, pensionsstat för polisväsendet i polisdistriktet samt till erforderliga ändringar i dettas polisorganisation, att förvalta till polisväsendet anslagna medel och för polisväsendet använda fastigheter och annan egendom, samt att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställning i frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet. Innan ordinarie befattningshavare vid polisväsendet tillsättes, skall, efter det polischefen yttrat sig angående de sökande, även polisnämnden hava erhållit tillfälle att till länsstyrelsen (överståthållarämbetet) avgiva sådant yttrande. Innan instruktion för polispersonalen i distriktet utfärdas av länsstyrelsen (överståthållarämbetet), skall yttrande inhämtas från polisnämnden och (i Stockholm) stadskollegiet.

Med stöd av dessa lagbestämmelser beslöt stadsfullmäktige den 15 febr. 1926 att tillsätta en *Stockholms stads polisnämnd*. Enligt den av kungl. maj:t den 16 april 1926 fastställda instruktionen för polisnämnden, vilken trädde i kraft den 1 maj s. å., skall polisnämnden hava att med den befogenhet, som enligt lagen om polisväsendet i riket eller annan allmän författning kan tillkomma sådan nämnd, handlägga frågor rörande polisväsendet i Stockholms polisdistrikt. (Jfr i övrigt sid. 6 ff.)

Polisnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Vid valet skall, därest så äskas av minst en sjättedel av de valjande, proportionellt valsätt användas. Nämnden skall årligen inom sig utse en vice ordförande. Polismästaren eller någon, som under honom har anställning vid polisväsendet, får ej vara ledamot eller suppleant i polisnämnden. Polismästaren skall vara skyldig att lämna polisnämnden alla de upplysningar angående polisdistriktets polis-

väsende, som nämnden för fullgörande av sitt uppdrag behöver.

I den mån polisverkets räkenskaper äro underkastade stadsfullmäktiges revisionsgranskning, skola desamma, tillika med hos polisnämnden förda protokoll, tillhandahållas polisverkets revisorer, vilka till ett antal av tre, jämte två suppleanter, årligen skola utses av stadsfullmäktige.

Författningar. Lag om polisväsendet i riket den 6 juni 1925, med ändring den 16 maj 1929. Kungl. polisreglemente för riket den 26 sept. 1925, med ändringar den 11 jan. 1928. Instruktion för Stockholms stads polisnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 16 april 1926, med ändring den 1 aug. 1930.

Stat år 1931. Utgifter: 4,690 kr.

Polisnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Ewerlöf, K. G., borgarråd; mottagningstid: 11 —12.

Vice ordförande.

*Branting, G., advokat, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ferm, A. V., snickare, stadsfullm.

Nilsson, O., direktör, stadsfullm.

*von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

*Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

Karlsson, K. G. Hj., ombudsman, stadsfullm.

*Lindencrona, G. C. A., byrådirektör.

Ossbahr, C. P., extra protokollssekreterare, stadsfullm.

Sekreterare

(1,980 kr.).

Malmros, N. (se sid. 91).

Ett vaktmästarbiträde (240 kr.).

Polisnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av polisverkets räkenskaper och förvaltning för år 1930; jfr ovan och sid. 76.)

Loostrom, O. L., sekreterare, ordf.

Nord, J. M., journalist.

Nyqvist, S. G. B., metallarbetare, stadsfullm.

Suppleanter:

Andersson, C. A., kontorist.

Lundwall, N. D., avdelningschef.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. Kontrollanten träffas
säkrast kl. 11—12 i uppbörds-kamrerarens
tjänsterum i samma hus.*

Mantalssskrivning förekom i äldre tider sporadiskt och i skiftande former såsom underlag för taxering och uppbörd av olika skatter. En fastare organisation erhöles mantalssskrivningarna genom 1763 års uppbördsreglemente och en den 31 aug. 1814 utfärdad kungl. förordning angående mantals- och skattsskrivningen i Stockholm. Närmast handhades mantalssskrivningen av under uppbördsverket lydande mantalskommisssarier (sex till antalet), för vilka instruktion utfärdades den 12 okt. 1818.

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalssskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del ändrade grunder för mantals- och skattsskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotemän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet, i enlighet med den 24 maj 1878 fastställd instruktion. I samband med den kommunala omorganisationen utfärdades den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden, vilken dock ej företer några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Mantalsnämnden åligger, enligt dess instruktion, att hava inseeende över mantals- och skattsskrivningen i Stockholm (jfr nedan) samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställs. Nämnden äger att själv eller genom ombud så införa som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom

av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoleledirektionen äga att för två år utse suppleanter, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en, att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. Vederbörande borgarråd äger, därest han icke är ledamot av nämnden, att närvara vid dess sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Mantalssskrivning och bokföring av huvudstadens invånare ombesörjdes intill den 1 juli 1926 under mantalsnämndens inseeende av rotemännen (fr. o. m. den 1 maj 1917 35 till antalet), vilka var och en utövade sin verksamhet inom ett särskilt område av staden, benämnt rote.

Jämlikt kungl. förordningen den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalssskrivning i Stockholm, som trädde i kraft den 1 juli 1926, har från och med sistnämnda tidpunkt rotemansinstitutionen upphört och rotemännens båda huvuduppgifter, mantalssskrivning och folkbokföring, fördelats på tvänne olika men samarbetande organ. Mantalssskrivningen förrättas sålunda enligt den nya förordningen av de under överståthållarämbetet för uppbördsärenden sorterande taxeringskommisarierna (se sid. 18), under det att den löpande civila folkbokföringen handhaves av ett för hela staden gemensamt mantalskontor, lydande under mantalsnämnden men lokalt förbundet med uppbördsverket. I olika delar av staden hava därjämte inrättats särskilda avdelningskontor för mottagande av flyttningsanmälningar. Mantalskontoret förestås av en mantalskommisarie. Mantalsnämndens kontrollant äger att å nämndens vägnar utöva tillsyn över mantalskontorets verksamhet.

Tidpunkten för den årliga mantalssskrivningen i Stockholm, som förut var den 2 januari, är numera (sedan år 1921) den första helgfria dagen efter den 14 november (mantalssskrivningen skall dock fortfarande avse förhållandena vid årsskiftet). Mantalsuppgift, avfattad i enlighet med av överståthållarämbetet fast-

MN.

ställt formulär, skall av en var uppgiftsskyldig upprättas i två exemplar och första helgfria dagen efter den 14 november avlämnas till husägaren eller den i hans ställe är. Husägaren åligger att insamla mantalsuppgifterna samt att upprätta en huvudförteckning i två exemplar, innehållande uppgifter rörande lägenhetsinnehavare och hyresbelopp m. m. Huvudförteckningen jämte tillhörande mantalsuppgifter skall därefter fr. o. m. den 17 november av husägaren tillhandahållas polispersonalen, vilken det åligger att insamla ifrågavarande förteckningar och uppgifter samt att, senast den 30 november, avlämna det ena exemplaret av dessa till vederbörande taxeringskommissarie.

Allt efter som mantalsuppgifterna komma taxeringskommissariern tillhanda, skall denne granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar samt jämföra dem med det å mantalskontoret förda folkregistret. Sedan uppgifterna blivit rättade och fullständiga, skall taxeringskommissariern, enligt av överståthållarämbetet meddelade formulär och föreskrifter, upprätta mantalslängden. Denna skall senast den 10 mars vara avslutad och undertecknad av vederbörande taxeringskommissarie. Med under-tecknandet skall längden anses justerad.

Författningar. Kungl. förordning den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantals-skrivning i Stockholm. Instruktion för Stock-holms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med tillägg den 1 aug. 1930.

Stat år 1931. Utgifter: 416,300 kr.; in-
komster: 5,200 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Elmqvist, G. H., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Bring, C. E. R., underståthållare.

Ledamöter.

Hallgren, E. S., polismästare (självskr.).

Rietz, A. E., förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr.
som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårds-
nämnden).

Nordlund, K., förste folkskolinspektör (självskr.).

*Klefbeck, E. A., kyrkoherde (utsedd av stads-
fullm.).

*von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm. (ut-
sedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

*Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd
av fattigvårdsnämnden).

*Anderson, K. H., tjänsteman, stadsfullm. (utsedd
av hälsovårdsnämnden).

*Stålfelt, P. E., andre folkskolinspektör (utsedd
av folkskoldirektionen).

*Ohlson, V. G. H., tjänsteman (utsedd av stads-
fullm.).

*Källström, N. A., tf. sekreterare (utsedd av
stadsfullm.).

Mantalsnämndens revisorer.

Mantalsnämndens räkenskaper granskas av
de av stadsfullmäktige för granskning av drät-
selnämndens m. fl. institutioners räkenskaper och
förvaltning utsedda revisorererna (se sid. 82).

Kontrollant och protokollsförare

(2,100 kr.).

von Friesen, F. H., uppbördskamrerare. Mot-
tagningstid: 11—12.

Mantalskontoret.

*Slottsbacken 6, n. b., postfack 2029, Stock-
holm 2; telefoner och expeditionstid: se
nedan.*

Mantalskontoret har till uppgift att ombe-
sörja den löpande civila folkbokföringen av
Stockholms stads invånare (däremot ej mantals-
skrivningen; jfr ovan).

Envar, som skall kyrkobokföras i territoriell
församling inom Stockholm eller är bosatt i
Stockholm och tillhör icke-territoriell försam-
ling, upptages i ett folkregister, upplagt efter
kortsystem. För envar upplägges särskilt kort.
Äkta makar, som sammanbo, må dock upptagas
å gemensamt kort (familjekort), å vilket jämväl
må uppföras hemmavarande barn och adoptiv-
barn under femton år. Över alla bokförda per-
soner, vilka upptagits å särskilt kort eller upp-
förts främst å familjekort föres alfabetiskt re-
gister (>adressregistret>).

Å mantalskontoret föras dessutom särskilda
längder över till Stockholm inflyttade, därifrån
utflyttade, födda och döda. In- och utflyttning
samt flyttning inom staden (även inom samma
församling) skall inom fjorton dagar anmälas å
mantalskontorets huvudkontor eller å något av
dess avdelningskontor (se nedan), varvid jämväl
flyttningsbetyg skall avlämnas. Efter skedd ex-
pediering återsändes flyttningsbetyget per post.

Mantalskontoret, som trädde i verksamhet
fr. o. m. den 1 juli 1926 (jfr ovan), förestås
av en av mantalsnämnden förordnad mantals-
kommissarie.

För mottagande av flyttningsanmälningar finnas
i olika delar av staden under mantalskontoret
lydande avdelningskontor (se nedan).

Instruktion. Instruktion för mantalskommisariern, fastställd av mantalsnämnden den 22 juni 1926.

Avlöningar. I samband med mantalskontorets upprättande hava de förutvarande rotemännen överförts till indragningsstat med bibehållen avlöning enligt 18:e lönegruppen. De rotemän, som förordnats till tjänstgöring å mantalskontoret eller dess avdelningskontor, åtnjuta därjämte särskilt arvode efter 1,000 kr. per år (utan rörligt tillägg) vid full daglig tjänstgöring samt vid tjänstgöring av mindre omfattning ett i förhållande härtill avvägt lägre arvode.

Huvudkontoret.

Slottsbacken 6, n. b., postfack 2029, Stockholm 2; t. N. (2)3 16 35 (växel); expeditionstid för flyttningsanmälningar: 10—15 (lördagar och helgdagsaftnar 10—14); expeditionstid för adressregistret: 10—12.

Mantalskommisarie (23).

Kollberg, G. N.; mottagningstid: 10—11.

Mantalsassistent (19).

Öström, G. F. H.

Mantalsbokhållare (17).

Martin, K. H. V.; Ignér, D. A.; Bergqvist, J. E. A.

Extra mantalsarkivarie.

Lagergren, R. J., roteman.

Extra mantalsbokhållare
(5,400 kr.).

Wahlberg, H.; Gustafsson, A. F.

Åtta kontorsskrivare (7), fyra extra kontorsskrivare (2,460 kr.), två kontorsbiträden (5), två extra kontorsbiträden (2,460—2,280 kr.), en vaktmästare (6) samt tillfälliga biträden.

Avdelningskontoren.

Expeditionstid: 10—12 (under oktober—november 9—13).

Dessa avdelningskontor ombesörja endast mottagandet av flyttningsanmälningar. I alla övriga till folkbokföringen hörande frågor har allmänheten att hänvända sig till mantalskontorets huvudkontor (se ovan). Flyttning kan anmälas, förutom på huvudkontoret, på vilket som helst av nedanstående avdelningskontor.

Under månaderna oktober och november anordnas dessutom tillfälliga expeditioner för flyttningsanmälningars mottagande i olika delar av staden.

Avdelningskontor A.

Rådhuset (ingång Kungsholmsgatan 33), C.; t. K. (50) 87 00.

Föreståndare.

Månsson, A. E., roteman.

Suppleant: Molin, A. R., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Avdelningskontor B.

Surbrunnsgatan 21, 1 tr., Va.; t. V. (3)1 53 10.

Föreståndare.

Wallin, K. A. T., roteman.

Suppleant: Hellquist, T. G. F., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Avdelningskontor C.

Nybrogatan 31, 1 tr., (Östermalms saluhall), Ö.; t. (6)7 59 00.

Föreståndare.

Sundström, E. V., roteman.

Suppleant: Ekermann, L. E. O., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Avdelningskontor D.

Brunnsbacken 6, Sö.; t. S. (40) 59 00.

Föreståndare.

Haglund, K. G., roteman.

Suppleant: Hesselman, S. E., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Å indragningsstat uppförda rotemän, vilka icke adelats till särskild tjänstgöring å mantalskontoret.

Fogelström, O. T.; Bengtsson, V. O.; Giertha, J. B. S., frih.; Jakobsson, U. G. W.; Ekermann, E. O. L.; Funck, C. J. A.; Bergman-Paul, E. F.

Stockholms stads rättshjälpsanstalt.

Rättshjälpsanstalten.

*Klarabergsgatan 31, C.; t. »rättshjälpen»;
expeditionstid: alla helgfria dagar 9—
16 samt dessutom tisdagar 19—20; mot-
tagningstider för anstaltens jurister: 9—
11, 14—15 samt dessutom tisdagar 19—20.
Lördagar och helgdagsaftnar stänges an-
stalten kl. 14.*

I en hos stadsfullmäktige år 1883 väckt motion hemställdes om anslag till avlönande av tvenne fattigsakförare samt om uppdrag åt beredningsutskottet att framlägga förslag till frågans närmare ordnande. Anslaget beviljades fr. o. m. år 1884. I avvaktan på slutligt ordnande av frågan ställdes medlen till mantalsnämndens förfogande. Nämnden antog fattigsakförare och utfärdade instruktion för dem.

År 1906 väcktes motion om omorganisation av fattigsakförareinstitutionen, vilken motion resulterade i tillsättande av en kommitté för frågans utredning. Denna avgav i slutet av år 1909 sitt betänkande. Den 27 febr. 1913 beslöt stadsfullmäktige därefter inrättande av ett stadens rättshjälpskontor under särskild styrelse; kontoret började sin verksamhet den 1 okt. s. å.

I anslutning till den vid 1919 års riksdag genomförda rättshjälpsreformen beslöt stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 att ombilda rättshjälpskontoret till en offentlig rättshjälpsanstalt under benämning *Stockholms stads rättshjälpsanstalt*. Sedan kungl. maj:t den 31 dec. 1919 fastställt reglemente för anstalten, trädde densamma i verksamhet den 1 jan. 1920.

Rättshjälpsanstalten har till uppgift att inom Stockholm i rättsliga angelägenheter tillhandagå mindre bemedlade och i sådant avseende, bland annat, lämna råd och upplysningar samt hjälp med upprättande av handlingar, så och biträde vid tvisters biläggande genom förlikning samt vid utförande av talan i rättegång, anhängiggjord vid domstol inom anstaltens verksamhetsområde. Rättshjälpen lämnas kostnadsfritt, dock kan sökande av vad honom genom anstaltens bistånd tillvinnes förpliktas lämna ersättning för erhållen hjälp. Anstalten bör söka åstadkomma förlikning mellan parterna, där sådan lämpligen bör komma till stånd. Framställning om rättegång, som befinnes vara uppenbart oggrundad eller gagnlös, skall avvisas.

Anstalten står under ledning av en styrelse, bestående av ordförande och fyra ledamöter. Ordföranden och suppleant för honom förordnas av överståthållarämbetet för fyra år i sänder.

Övriga fyra ledamöter jämte två suppleanter för dem utses av stadsfullmäktige för en tid av två år. Anstaltens årliga räkenskaper och förvaltning granskas av tre revisorer, av vilka en utses av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige, samtliga för en tid av två år. Anstaltens verksamhet utövas under styrelsens överinsende genom en föreståndare med biträde av erforderlig personal. Föreståndaren skall hava avlagt de för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov samt förvärvat nödig praktisk erfarenhet genom verksamhet vid underdomstol eller å advokatkontor. Föreståndaren må icke innehava eller utöva annan avlönad allmän eller enskild tjänst eller idka enskild advokatverksamhet. Ej heller må ärende, som inkommit till anstalten, av något dess biträde övertagas som enskilt uppdrag.

Reglemente m. m. Lag den 19 juni 1919 om fri rättegång, med ändringar den 14 juni 1929. Kungl. kung. ang. understöd av statsmedel till offentliga rättshjälpsanstalter den 12 sept. 1919. Reglemente för Stockholms stads rättshjälpsanstalt, fastställt av kungl. maj:t den 31 dec. 1919, med ändring den 1 aug. 1930. Arbetsordning för Stockholms stads rättshjälps[kontor], antagen av styrelsen den 24 sept. 1913.

Stat år 1931. Utgifter: 178,200 kr.; inkomster: 75,900 kr. (däruv statsbidrag 31,200 kr.).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet för åren 1928—1931).

*Österlöf, J. A. J., f. d. revisionssekreterare.

Suppleant för ordföranden

(utsedd av överståthållarämbetet för åren 1930, 1931).

*Hafström, A. H. F., rådman.

Övriga ledamöter.

*Branting-Westerstahl, Sonja, advokat.

*Elmgren, A. H., kanslist.

Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm.

Wiklund, E. O., förste amanuens, stadsfullm.

Suppleanter.

*Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm.

Sekreterare.

Bergendal, E. F. (se nedan).

Styrelsens revisorer

(för granskning av 1930 och 1931 års räkenskaper och förvaltning).

(Jfr sid. 76.)

Edman, P. V., rådman (utsedd av överståthållarämbetet).

Skålander, O. A., ombudsman (utsedd av stadsfullm.).

Stryman, G. A., direktör, ordf. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter:

Cervin, G. T., rådman (utsedd av överståthållarämbetet).

Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Wallenberg, G. O., byråingenjör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Föreståndare (26).

Bergendal, E. F. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1933); mottagningstid: se ovan.

Förste biträdande jurist (24).

Angeberg, N. A. R. (förordn. t. o. m. $31/10$ 1933).

Biträdande jurister

(7,500—6,900 kr.).

Swartling, E. G.; **Traung, N. K. T.**; **Sandberg, Margareta J. E. E.**

Extra biträdande jurist

(5,700 kr.).

Nyberg, H. J. G.

Kontorsskrivare (11).

Hagström, Karin B. E.; **Johnson, N. S.**; **Thorling, Hildur S.**

Kontorsskrivare och kassör (11).

Paul, f. Johnsson, Amélie S. L.

En *kontorsskrivare* (9), fem *extra kontorsskrivare* (3,480—2,460 kr.), två *extra kontorsbiträden* (2,880—1,800 kr.), fyra *extra kontorsbud* (1,980—1,020 kr.).

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

*Stadshuset, 2 tr., C.: t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel varje
helgfri fredag kl. 15,15.*

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första avdelning (jfr nedan). År 1908 beslöt emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande juridiction belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombesörja erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras förseende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

Sedan förslag framkommit (se sid. 70) om inrättandet av bl. a. en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning, beslöt stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden började sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte dit överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande m. m. Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handha förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendomar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärf av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhändervärd stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avyttra eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag

till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige¹⁾, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å ofri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärf av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hembjudes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärf av fastighet för stadens räkning¹⁾, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbeta och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, såframt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervärdandet av stadens verksamhet i bostadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befogenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliga myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som

¹⁾ Enligt av stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 lämnat bemyndigande äger fastighetsnämnden att för genomförande av reglering av fastighets gränser förvärva eller avhända staden vissa mindre markområden utan att underställa resp. ärenden stadsfullmäktiges prövning.

i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, såframt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej annorledes bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostadsärenden, som enligt allmän lag kan åligga kommunal myndighet.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. När överståthållaren är tillstades, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlitat biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Även vederbörande avdelningschefer i fastighetskontoret äga enligt nämndens beslut rätt och skyldighet att närvara vid nämndens sammanträden.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 29 maj 1925 och 1 ang. 1930.

Stat år 1931. Utgifter: 46,242,977 kr. (därav att täckas med lånemedel 17,461,500 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1930 beviljade lånemedelsanslag 7,563,127 kr.); inkomster: 29,061,177 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; mot-tagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Magnusson, A. E.**, byggmästare.

Övriga ledamöter.

***Ahlbin, G. H. G.**, redaktör, stadsfullm.

Almström, O. H., disponent.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Engberg, J. A. A., murare, stadsfullm.

***Lindhagen, C. A.**, f. d. borgmästare, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Staël von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat.

***Arnemark, G. E.**, järnvägstjänsteman, stadsfullm.

Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

***Grimlund, O. B.**, redaktör.

Nyström, C. O. A., överstelöjtnant.

Wiklund, E. O., förste amanuens, stadsfullm.

Fastighetssekreterare.

Sellberg, M. (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälans vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsatta delegationer.

Beträffande av fastighetsnämnden och fattigvårdsnämnden gemensamt utsedda delegerade för uppgörande av förslag till uthyrning av vissa billiga bostäder se nedan sid. 107.

Hyresdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Almström, O. H.**; **Staël von Holstein, Ch. Mathilda**.

Suppleanter: **Carlsson, O.**; **Grimlund, O. B.**;

Arnemark, G. E.

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Carlsson, O.**; **Magnusson, A. E.**; **Nyström, C. O. A.**

Suppleanter: **Staël von Holstein, Ch. Mathilda**;

Ahlbin, G. H. G.; **Engberg, J. A. A.**

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning).

(Jfr sid. 76.)

Björkman, J. W., direktör.

Persson, P. G., faktor, ordf.

Törnberg, A. O. O.son, förste reparatör.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de, enligt nämndens beslut, i första hand skola vara; herr Månsson är därjämte ersättare för ordföranden.

FSN. Suppleanter:

Mossberg, K. W. R., civilingenjör.
Skålander, O. A., ombudsman.

Fastighetsnämndens kansli.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Kansliet förestås av fastighetssekreteraren, vilken tillika närmast under fastighetsdirektören är chef för fastighetskontorets expedition (se nedan). Fastighetssekreteraren åligger bl. a. att föra protokoll vid nämndens och dess delegationers sammanträden samt att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanen m. m.

Fastighetssekreterare (21).

Sellberg, M.

Notarie (18).

Ljungdahl, L. O.

En stenograf (3,540 kr.).

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner: se nedan; expeditionstid: 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhåva den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är f. n. fördelad på sju avdelningar: expeditionen, kamerala avdelningen, gatureglerings-, lantegendoms-, husbyggnads- och hyresavdelningarna samt småstugebyrån (jfr nedan).

Fastighetsdirektör

(20,000 kr.).

Vakant, t. j. Dahlberg, L. A. (se sid. 101); mottagningstid: 11—12.

Expeditionen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Expeditionen, vars chef är fastighetssekreteraren (se ovan), skall ombesörja diarieföring och registrering av till fastighetsnämndens och fastighetskontorets handläggning hörande

ärenden, uppsättande och expediering av utlåtanen, skrivelser, föredragningslistor m. m. samt upphandling av erforderliga kontorsförrådigheter.

Registrator

(5,700 kr.).

Ericsson, K. W.

En kontorsskrivare (7), ett kontorsbiträde (5), tre extra kontorsbiträden (2,940—2,340 kr.), en vaktmästare (6).

Kamerala avdelningen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhåva kontorets penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsättningar företagas, ävensom handhåva brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kamerala avdelningen handhar jämväl stadens verksamhet för beredande av sekundärkredit m. m. åt byggnadsföretag med smålagheter.

Kamrerare (20).

Rendahl, J. F.; mottagningstid: 10—12.

Bokhållare.

Lindqvist, F. P. (18); en vakant (17); Israels-son, L. A., Fredriksson, H. F., Lundberg, N. E. (13).

Två extra bokhållare (3,900—3,060 kr.), en kontorsskrivare (7), en extra kontorsbiträde (3,840 kr.), två kontorsbiträden (5), två extra kontorsbiträden (2,580 kr.), ett extra vaktmästarbiträde (1,620 kr.).

Gaturegleringsavdelningen.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset».

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att avgiva inforrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhåva ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomtindelning inom fastställda kvarter, inköp och friköp av för dylika regleringar eller eljest för stadsplans lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna stadsplanereglerade tomter, ekonomiska underhand-

lingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov.

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovan nämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och bevaka stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (26).

Vakant, *tj.* Virgin, C. Å. A. (se nedan); mottagningstid: 10—12.

Byråingenjör (20).

Virgin, C. Å. A., *tjl.* (se ovan).

Ingenjör (17).

Harding, C. H.

Extra ingenjörer (6,780—5,400 kr.).

Hellstenius, G.; Alván, D. M.; Fellenius, B. G.
W. L.

Extra bokhållare (5,400 kr.).

Wallenberg, H. V.

En *kontorsskrivare och stenograf* (7), tre *ritbiträden* (7), ett *extra ritbiträde* (2,100 kr.), ett *extra skrivbiträde* (1,860 kr.), en *vaktmästare* (6), en *extra vaktmästare* (1,620 kr.).

Lantegendomsavdelningen.

• *Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».*

Lantegendomsavdelningen har till uppgift att utarbeta förberedande planer för icke stadsplanlagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens förseende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhåva ärenden angående tomträttsupplåtelser för bostadsändamål samt att uppgöra arrendekartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov. — Å avdelningen handläggs i överensstämmelse härmed flertalet av de förvaltningsuppgifter, som hava avseende å de genom stadens försorg anlagda egnahemsområdena i Brännkyrka och Bromma (»Stockholms stads trädgårdstäderna»).

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovan nämnda ärenden åligger att handhåva ledningen av stadsplanarbetet för stadens och enskildas marker å stadens ytterområden.

Förste ingenjör (25).

Dahlberg, L. A., *tjl.* (se sid. 100), *tj.* Hæggeström, E. A. A. (se nedan).

Byråingenjör (20).

Hæggeström, E. A. A., *tjl.* (se ovan).

Biträdande ingenjörer

(6,900—5,700 kr.).

Lundvall, Chr.; Holst, C. A.; Ljungberger, A. T. (se nedan); Edler, C. F.

En *amanuens* (5,100 kr.), en *extra kontorsskrivare* (3,240 kr.), två *ritbiträden* (7), två *extra ritbiträden* (3,060—2,760 kr.), en *vaktmästare* (6), tre *mättningsbiträden*.

Småstugebyrån.

Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset».

I huvudsaklig överensstämmelse med en av herr J. S. Hedström väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 15 nov. 1926 vidtaga vissa åtgärder för anordnande av s. k. småstugeområden å staden tillhörig mark i Bromma (Olovslund) och Brännkyrka (Skarpnäck), å vilka områden c:a 200 stugor av mindre typ (1—3 rum och kök) skulle uppföras av mindre bemedlade egnahemsbyggare under stadens medverkan. Åt fastighetsnämnden uppdrogs samtidigt att vidtaga erforderliga åtgärder för beslutets verkställande. Sedermera hava stadsfullmäktige den 18 febr. 1929 samt 27 jan. och 15 sept. 1930 beslutat lämna sin medverkan för uppförande av ytterligare c:a 800 småstugor (inom Åkeshov och Stora Ångby i Bromma samt Skarpnäck och Enskede i Brännkyrka) ävensom bemyndigat fastighetsnämnden att bringa besluten i verkställighet.

För fullgörande av det fastighetsnämnden i berörda hänseende lämnade uppdraget har nämnden inrättat ett särskilt organ, den s. k. småstugebyrån, som till en början sorterade direkt under husbyggnadsdelegerade men fr. o. m. den 1 mars 1930 inordnats som en avdelning under fastighetskontoret.

För utförligare upplysningar rörande stadens ifrågavarande verksamhet hänvisas till Utl. nr 52 för 1929 samt 31 och 349 för 1930.

Arbetschef

(9,600 kr.).

Ljungberger, A. T., biträdande ingenjör (se ovan).

Assistent

(7,200 kr.).

Ericsson, E. G.

Amanuens

(6,000 kr.).

Skålberg, N. S.

Två *extra kontorsbiträden* (3,600—3,120 kr.), en *extra vaktmästare och skrivbiträde* (2,460 kr.); dessutom fyra *instruktörer och kontrollanter* samt två *förrådsförvaltare* jämte erforderliga tillfälliga biträden.

FsN.

Husbyggnadsavdelningen.

Munkbron 1, St.; t. »stadens husbyggnader».

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader för stadens olika myndigheter, verkställer desammas uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Husbyggnadsavdelningen verkställer dessutom värderingar av och utövar viss uppsikt över enskilda byggnadsföretag, som åtnjuta ekonomiskt understöd från kommunen.

Arkitekt och chef (26).

Melin, C. O. (förordnad t. o. m. ^{31/3} 1934); t. (1) 1 04 50 och »stadens husbyggnader».

En vaktmästare (6).

Arkitektbyrån.

Adress och telefoner: se ovan.

Föreståndare.

Chefen (se ovan).

Arkitekter (20).

Hjertén, P. G.; Nygren, W.; Perno, K. F.; Julin, H.

Ingenjörer (20).

Wikert, E., för byggnadskonstruktioner; Mortenson, E. T., för gas-, vatten- och avloppsledningar; Smith, A. O., för elektriska installationer.

Extra arkitekter och ingenjörer (6,900—5,700 kr.).

Johanson, W.; Andersson, F. O. G.; Hartwig, M.; Eklöf, V. S.; Bjurbäck, S. A. E.; Rahmqvist, C. F.; Pettersson, C. V.

Tre extra ritare (3,660—1,740 kr.), ett extra ritbiträde (1,440 kr.), en kontorsskrivare (7), ett vaktmästarbiträde (840 kr.).

Nybyggnadsbyrån.

Adress och telefoner: se ovan.

Ingenjör och föreståndare (22).

Öhman, G. A.; mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14).

Ingenjör (19).

Sahlin, E.

Extra ingenjör (6,300 kr.).

Liljeberg, S. E. G.

Extra nybyggnadskontrollanter (6,600—5,400 kr.).

Theander, J.; Ekström, E. G. D.

Underhållsbyrån.

Adress: se ovan; t. »stadens husbyggnader», till expeditionen dessutom (1) 1 16 24.

Stadsbyggmästare (23).

Vakant.

Ingenjör (20).

Westerlund, D., tjänstgör som distriktsingenjör (se nedan).

Kostnadsberäknare (19).

Blom, G. N.

Distriktsingenjörer (19).

Mottagningstider: tisdagar och fredagar 9—10.

Norgren, O. (dist. I: Bromma, Kungsholmen och västra delen av Norrmalm); Westerlund, D. (se ovan) (dist. II: östra delen av Norrmalm, Staden mellan broarna, Östermalm och Djurgården); Lund, P. A. (dist. III: Södermalm väster om Götgatan och västra delen av förutv. Brännkyrka kommun); Persson, J. (dist. IV: Södermalm öster om Götgatan, östra delen av förutv. Brännkyrka kommun samt Hammarbyområdet).

Extra ingenjörer (5,700—5,400 kr.).

Johännssen, K. A. S.; Hedqvist, A. S.

Kontrollanter (15) (för specialarbeten).

Börjesson, B. O. (för målningsarbeten); Carlsson, C. L. (för plåtslageriarbeten); en vakant (för rörledningsarbeten).

Extra kontrollant (för rörledningsarbeten) (5,100 kr.).

Lundvik, L. J.

Tolv extra tjänstemän (kontrollanter m. fl.) (5,400—2,100 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Appelberg, f. Nilsson, I. K. V. (Stina), räkenskapsförare.

Sex extra kontorsbiträden (2,940—1,680 kr.), ett vaktmästarbiträde (840 kr.); fem verkmästare (14), två verkmästare (12), två extra verkmästare (4,800—4,440 kr.), fyra biträdande verkmästare (4,440—3,840 kr.) samt 265 arbetare (vid 1931 års början).

Egnahemsbyrån.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset» samt K. (50) 11 22.

Egnahemsarkitekt (7,800 kr.).

Engström, P. E.; mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14); t. »stadshuset» och K. (50) 11 16.

Extra arkitekter och ingenjörer
(6,300—5,400 kr.).

Karlsson, N.; Arlon, E.; Ekeman, C. L.; Jarl, E. W.
Två extra ritbiträden (3,000—2,940 kr.).

Hyresavdelningen.

Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—15.

Närmaste värden om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrordt åt hyreskontrollanten, som förestod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämnden och införlivades med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyresavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhåva samtliga hyres- och arrendenupplåtelser ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder samt att öva tillsyn över samtliga under fastighetsnämnden stående fastigheter.¹⁾ Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att efter bemyndigande å stadens vägnar underteckna hyres- och arrendekontrakt, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste värden om samtliga hyres-, arrende- och tomträttskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörden av hyres- och arrendeavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice värdarka), att deltaga i de årliga besiktningarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. — Tillsyningsmännen (vice värdarka) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendeavgifter samt att å stadens räkning i bank omedelbart och senast påföljande dag insätta uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomtar samt till behövliga reparationsåtgärder; då bristfälligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, åger tillsynsman att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. — Agronomen åligger att utöva tillsyn

¹⁾ Vissa av stadens fastigheter förvaltas av andra kommunala myndigheter än fastighetsnämnden (drätselnsnämnden, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, folkskoledirektionen, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, idrottsstyrelsen, industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen, gatunämnden, slakthus- och saluballsstyrelsen samt kyrkogårdsnämnden).

över de under nämndens förvaltning stående lantegendomarna¹⁾, efterse dessas rationella skötsel samt vidtagna lämpliga åtgärder för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillse, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och synen å egendomarna. Agronomen har jämväl att utöva inseeende över jordbruket å de under industriverksstyrelsens och hamnstyrelsens förvaltning stående lantegendomarna, mot ersättning, som gottgöres av nämnda myndigheter. Den närmare tillsynen och skötseln av skogsmarkerna å de under nämndens förvaltning stående lantegendomarna handhåves av en jägmästare med biträde av en skogvaktare (se nedan). Samma jägmästare handhar även tillsyn och skötsel av under vattenledningsverkets m. fl. myndigheters förvaltning stående skogar (jfr sid. 257).

Beträffande delegerade för uppgörande av förslag till uthyrning av vissa billiga bostäder se sid. 107.

Avlöningar m. m. Elva tillsyningsmän: därav en med 0,375 % provision å influtna hyror; nio med arvode 1,500—3,540 kr. per år jämte 0,375 % provision å influtna hyror; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 71—77 arvode 5,400 kr.

Hyresintendent (24).

Starck, P. O.; t. »stadshuset» och (5)3 03 97; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare.

Brobeck, E. U. (18); Haglund, I. E. (17).

Amanuens åt hyresintendenten
(5,400 kr.).

Ljungman, C. G.

Kontorsskrivare (11).

Westerlund Ebba M. Z.

Två amanuenser (4,500—4,200 kr.), en kontorsskrivare (7), två kontorsbiträden (5).

Dessutom: en värmeledningsskötare (6) inom egendomen Slottsbacken 6 samt bårhuset; till värmeledningsskötare och eldare vid stadens egendomar i övrigt: anslag 51,500 kr. (utom rörligt tillägg).

Agronom
(6,900 kr.).

Nisbeth, C. W. C:son; träffas säkrast tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12.

¹⁾ Närmare uppgifter rörande areal m. m. för stadens lantegendomar återfinnas i kalenderns statistiska avdelning.

FsN.

Jägmästare

(1,500 kr.).

Öhrström, C. A., hovjägmästare.

En skogvaktare (13).

Stadshuset.¹⁾

Stadshusets telefonväxel (t. »stadshuset») hålles öppen 8,30—22 (lördagar under juni—aug. 8,30—19) samt vid stadsfullmäktiges sammanträden till sammanträdenas slut; stadshusets portvaksrum även t. K. (50 0) 6 58.

Lokaler för stadens styrelse och förvaltning, som i äldre tid främst handhades av magistraten, inrymdes under denna tid i regel i rådhuset (se sid. 50). Vid Södermalmstorg uppfördes därjämte omkring år 1670 ett »stadshus», där staden fick källarefrihet för utländska drycker till viss mängd. I denna byggnad inrymdes sedermera bl. a. lokaler för Södermalms kämnärsrätt och för ett stadens fängelse.

I den mån borgerskapets betydelse och inflytande å stadens angelägenheter växte, uppkom behovet av en samlingslokal för rådplägnung i för borgarna gemensamma angelägenheter. I anledning härav uppfördes åren 1768—1776, med användande av en av riksdagen beviljad borsbyggnadsavgift å in- och utgående varor, ett borshus vid Stortorget. I detta inrymdes lokaler för borgerskapets bemedlingskommissioner och vissa andra borgerskapets institutioner. Efter stadsfullmäktigeinstitutionens inrättande år 1862 togs borshusets stora sal i anspråk för stadsfullmäktiges sammanträden, varjämte även beredningsutskottets sessionsrum och stadsfullmäktiges expedition inrymdes i borshuset. För stadens nämnder och övriga förvaltningsorgan voro (och äro i viss utsträckning alltjämt) lokaler beredda på olika ställen i staden. På grund av den ökade omfattningen av den kommunala administrationen framträdde i början av 1900-talet behov av att åstadkomma ett lokalt sammanförande av stadens mera centrala förvaltning.

Bl. a. i detta syfte beslöto stadsfullmäktige den 27 mars 1911 att uppföra ett stadshus i kv. Eldkvarnen å Kungsholmen i enlighet med av arkitekten R. Östberg uppgjorda ritningar. Uppförandet av stadshuset uppdrops

¹⁾ Stadshuset visas för allmänheten vardagar kl. 10 och söndagar kl. 12 mot en avgift av 50 öre per person samt dessutom avgiftsfritt söndagar kl. 10. Stadshustornet hålles öppet för allmänheten alla dagar kl. 11—15 under tiden 1 maj—30 sept. och kl. 11—13 under oktober, mars och april månader; under tiden 1 nov.—1 mars hålles tornet öppet endast sön- och helgdagar kl. 11—13. Afgiften till tornet utgör 50 öre för gående och 1 kr. för dem, som använda hiss. (Om avgifternas användning se sid. 307.)

åt en särskild, av stadsfullmäktige utsedd nämnd, stadshusnämnden. Stadshusets högtidliga invigning ägde rum den 23 juni 1923. Kostnaderna för stadshusets uppförande och inredning beräknades ursprungligen till omkring 7,000,000 kr., men stegrades sedermera avsevärt på grund av den inträdda fördyringen å materialier och arbetskraft. Totalkostnaderna för stadshusbyggnaden, inberäknat kostnader för inredning, möblering och konstnärlig dekorerung m. m. samt för ordnande av områdena omkring byggnaden, hava uppgått till c:a 17,700,000 kr. Kostnaderna hava bestridits dels med av stadsfullmäktige anvisade medel, dels med donationsmedel till ett sammanlagt belopp av omkring 1,700,000 kr. I stadshuset finnas dels vissa festivitetslokaler, dels sammanträdeslokaler för stadsfullmäktige och andra kommunala myndigheter, dels ock tjänstelokaler för ett stort antal kommunala verk och kontor.¹⁾ — Rörande stadshusets fortsatta konstnärliga utsmyckning se sid. 307.

Stadshusets förvaltning handhaves direkt av fastighetskontorets hyresavdelning; stadshusförvaltaren är underställd hyresintendenten.

(Beträffande uthyrning av stadshusets festivitetslokaler gälla särskilda av fastighetsnämnden antagna bestämmelser.)

Stadshusförvaltare

(7,800 kr.).

Nordgren, A. G.; t. K. (50 0) 9 87.

Övervaktmästare (13).

Sandahl, F. G. W.; t. (5) 3 41 37.

Maskinist (13).

Lindberg, K. E. G.; t. (5) 3 41 38.

En *reparatör* (7), tre *eldare* (6), två *snickare* (3,480 kr.), en *målare* (3,480 kr.), en *extra vaktmästare* (2,880 kr.), två *portvakter* (5), fyra *nattvakter* (2,730—1,860 kr.), en *gårdskar* (5), en *extra gårdskar* (2,580 kr.), två *parkvakter* (2,520—1,860 kr.), en *telefonist* (5), tre *telefonister* (4), en *extra telefonist* (1,740 kr.), en *överstäderska* (1,500 kr.), femtio *städerskor* (864 kr.).

Övriga fastigheter.

Tillsyningsmän och vice värdar.

Distrikt I, omfattande Klara församling väster om Drottninggatan, Kungsholms och St Görans församlingar samt Stora och Lilla Essingen.

¹⁾ Förslag föreligger f. n. om uppförande å ett område mellan centralstationen och Klara sjö av en större byggnad, som bl. a. skulle inrymma lokaler för vissa av de kommunala förvaltningsorgan, vilka ej äro förlagda till stadshuset.

Tinggren, G. A.; mottagning: Ulriksborg, Stadshagen, C., torsdagar och lördagar 9—10, fredagar 18—19, första, andra och tredje helgfria dagen i varje månad (med undantag av torsdagar) 18—20; Polhemsgatan 33, n. b., C., tisdagar 9—10, torsdagar 18—19, å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. K. (50) 42 37.

Distrikt II, omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Johannes och Mattens församlingar.

Schold, E. G.; mottagning: Västeråsgratan 11, 1 tr. t. h., Va., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—20; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. (3) 8 18 74.

Distrikt III, omfattande Klara församling öster om Drottninggatan samt Jakobs, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar med Hjorthagen och Djurgården.

Johansson, E.; mottagning: Jägmästaregatan 16, n. b., Hjorthagen, tisdagar och torsdagar 9—10, fredagar 18—19, första helgfria tisdag och fredag i varje månad 9—11 och 17—19; Skepparegatan 38, n. b., Ö., onsdagar 18—19, lördagar 9—10, första helgfria onsdag i varje månad 17—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. Värtan 1 55.

Distrikt IV, omfattande Nikolai församling och del av Katarina församling.

Hansson, H. O.; mottagning: Brunnbacken 6, 1/2 tr. t. h., Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4) 3 41 32.

Distrikt V, omfattande Sofia församling samt del av Katarina församling.

Thorell, H. F. T.; mottagning: Värmdögatan 55, Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, måndagar och fredagar 18—19, första, andra och tredje helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4) 3 42 43.

Distrikt VI, omfattande Katarina församling väster om Götgatan samt del av Högalds församling.

Hjelmberg, A.; mottagning: Skånegatan 2, Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, måndagar och fredagar 18—19, första, andra och tredje helgfria dagen i varje månad 9—13 och 17—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4) 1 13 92.

Distrikt VII, omfattande Högalds församling samt del av Brännkyrka församling.

Danielson, J. A. S.; mottagning: Krukmakare-

gatan 22, 1 tr., Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—10 och 18—19; Sannadal, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 14—15; Årstadal, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 12—13; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4) 3 80 15.

Distrikt VIII, omfattande Maria församling samt del av Katarina församling.

Jonsson, E. A.; mottagning: S:t Paulsgatan 4, n. b., Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, måndagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4) 1 68 90.

Distrikt IX, omfattande Enskede församling samt del av Brännkyrka församling.

Ljunberg, I., Tyresövägen 318, n. b., Enskede; mottagning: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. Enskede 11 30.

Distrikt X, omfattande Bromma församling med undantag av Stora och Lilla Essingen.

Wahl, C. V., Brommavägen 174, n. b., Appelviken; mottagning: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 17—19; å dag före helgdag ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. Appelviken 10 69.

Egendomen Högbergsgatan 71, 73, 75 & 77, Fatburgsgatan 10 & 12 (Nürnbergsfastigheterna).

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 71, Sö., alla helgfria dagar 10—12; t. S. (4) 1 37 42.

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Riddarhustorget 8 (gamla rådhuset), östra flygeln, 1 tr., St., t. N. (20) 27 17; expeditionstid: 10—15, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 18—19.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar i Stockholm genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlåtit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdsverksamheten och fastighetskontoret sålunda kommit att handha alla direkta upplåtelser för koloniträdgårdsändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande *koloniträdgårdsexpedition*. (Jfr även koloniträdgårdsrådet, sid. 106.)

FsN.

Assistent

(5,700 kr.).

Åbergsson, Anna M. A.

Arkitekt

(2,400 kr.).

Rudskog, J. E. Lison; mottagning: onsdagar
18,30—19,30.

Trädgårdskonsulent

(4,800 kr.).

Wing, I.; träffas säkrast vardagar (utom måndagar) 9—11.

En *kontrollant för byggnadsverksamheten* (4,800 kr.), ett *extra kontorsbiträde* (3,720 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,860 kr.).

Inkvarteringar.

Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö.; t. (1) 1 30 73, S. (4) 3 46 34.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som av en eller annan anledning tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härför är reserverad en del av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k. Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandstation är inrymd. För övrigt fullgör staden större delen av sin inkvarteringskyldighet genom avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå inkvarteringsersättningar.

Förutom för militära inkvarteringar användes Sivertska kasernen även för inkvarteringar av andra slag, såsom vid kongresser, skyttmöten, skolorer och dylikt, för vilka inkvarteringar ersättning i regel erlägges av de inkvarterade. (Beträffande i Sivertska kasernen anordnade provisoriska fattigvårdsanstalter se sid. 177).

Kasernmästare

(990 kr.).

Selldén, H., vice branchef.

Tvättthus.

Götgatan 1 (ingång under Katarinavägen), Sö.; t. S. (40) 47 43.

Med hänsyn till bristen på tvättplatser för enskilda tvätterskor, särskilt för befolkningen inom Staden mellan broarna, beslöt stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 anvisa erforderliga medel till anordnande av en kommunal tvättlusinrättning i huvudstaden.

Det kommunala tvätthuset, som öppnades för allmänheten den 19 sept. 1921, är i främsta rummet avsett för husmödrar, som själva måste ombesörja sin tvätt annorstädes än inom den fastighet, där de äro bosatta, men däremot endast i andra hand för yrkestvätterskor. I tvätt-huset, som är försett med moderna tekniska anordningar efter engelskt mönster, finnas 21 tvättplatser, av vilka tre äro avsedda för maskintvätt och de övriga för handtvätt.

Stat år 1931. Utgifter: 49,100 kr.; inkomster: 30,000 kr.

Föreståndarinnan

(2,880 kr.).

Söderkvist, Hilda.

En *maskinskötare* (3,660 kr.), ett *eldarbiträde* (2,880 kr.).

Tjänstemän vid fastighetskontoret utan placering å särskild avdelning.

Byråingenjör

(8,640 kr.).

Berg, J. G.

Affärsarkitekt

(7,800 kr.).

Laurelius, G. E.

Byggmästare

(7,500 kr.).

Olsson, O.

Byggnadsingenjör

(5,700 kr.).

Thorell, S. G.

En *vaktmästare* (6) samt dessutom tillfälligt anställda biträden.

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträdgårdsvärksamheten numera tagit, har det visat sig önskvärt att giva densamma en enhetlig behandling från stadens sida. (Jfr sid. 105.) I detta syfte beslöt dåvarande lantegendomsnämnden den 16 januari 1918 att upprätta ett *Stockholms stads koloniträdgårdsråd*.

Rådet åligger att i frågor rörande koloniträdgårdsvärksamheten tillhandagå fastighetsnämnden och stadens övriga myndigheter med sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant avseende bl. a. att yttra sig angående upplåtande av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasatta åtgärder för områdenas iordningsställande, att uppmärksamhet följa byggnadsvärksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att därvid särskilt handhava den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträdgårdsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivningar samt göra framställningar och vidtagna åtgärder, som kunna anses gagneliga för rörelsens utveckling. Rådet skall jämväl enligt särskilt beslut av fastighetsnämnden höras i frågor, som avse upphörande av koloniträdgårdsvärksamhet å därför upplåtna områden.

Rådet, som består av nio av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinseende av fastighetsnämnden, till vilken det förre den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads koloniträdgårdsråd, antagen av lantegendomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm., ordf. (självskr.); **Cederblom**, W. F., kontorist; **Dahlberg**, L. A., tf. fastighetsdirektör; **Lindhagen**, Anna J. J., föreståndare, vice ordf.; **Lundgren**, C. F. T., vaktmästare; **Meijer**, A. E., kamrerare; **Schön**, A. F., assistent; **Starck**, P. O., hyresintendent; **Westholm**, J. S., stadsarkitekt.

*Ersättare*¹⁾: **Stael von Holstein**, Ch. Mathilda, advokat; **Andersson**, P. A. E., poliskonstapel; **Hæggström**, E. A. A., tf. förste ingenjör; **Gréen**, J. G., trädgårdsassistent; **Johansson**, J. A., poliskonstapel; **Holm**, A. M. E., järnsvarvare; **Krig**, J. G., reparatör; **Nisbeth**, C. W. C:son, agonom; **Rudskog**, J. E. L:son, arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

Delegerade för uppgörande av förslag till uthyrning av vissa billiga bostäder.

I enlighet med av stadsfullmäktige den 20 dec. 1929 fattat principbeslut rörande åtgärder till främjande av produktionen av billiga bostadslägenheter har staden under åren 1930 och 1931 i angivna syfte försålt ett antal tomter till priser understigande marknadsvärdet eller, i vissa fall, mot räntefri revers å köpeskillingen, under villkor dels att bostadslägenheterna i de till uppförande å dessa tomter planerade bostadshusen under minst 30 år upplätes på av fastighetsnämnden godkända villkor, dels att hyresgästerna under samma tid företrädesvis skulle

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

utes bland av fastighetsnämnden anvisade personer.

För upprättande av förslag till hyresupplåtelser i nämnda, av staden subventionerade bostadshus ävensom av ledigblivna billiga bostadslägenheter inom stadens egna fastigheter hava fastighetsnämnden och fattigvårdsnämnden resp. den 2 maj och 21 mars 1930 beslutat att gemensamt utse särskilda delegerade.

Nämnda delegerade hava att pröva av de bostadssökande ingivna ansökningar på grundval av införskaffade uppgifter rörande den sökande familjens storlek och ekonomiska ställning, den innehavda bostadens beskaffenhet samt hyresbeloppet, den sökta bostadstypen m. m. För kontroll av de meddelade uppgifterna hava delegerade anställt tillsyningsmän (f. n. två), vilka dessutom verkställa hemortsrättsutredningar m. m. Endast i Stockholm hemortsberättigade personer kunna ifrågakomma till erhållande av ifrågavarande billiga bostadslägenheter. Delegerade stå vidare i livlig kontakt med de olika församlingarnas fattigvårdsstyrelser i och för erhållande av för verksamheten erforderliga upplysningar.

Delegerade.

Grimlund, O. B., redaktör, ordf., **Starck**, P. O., hyresintendent (utsedda av fastighetsnämnden); **Stålbärj**, K. W., ombudsman, **Öström**, J. N. H., bitr. fattigvårdsinspektör (utsedda av fattigvårdsnämnden).

Suppleant: **Hallström**, K. L. F., tjänsteman (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Sekreterare: **Christenson**, K. E. (se nedan).

Expedition.

Köttorget 6, 1 tr., St.; t. (1) 185 88; expeditionstid: 9—16 (lördagar 9—14).

Föreståndare

(4,200 kr. utan rörligt tillägg).

Christenson, K. E. (jfr ovan).

Två *tillsyningsmän* (2,160 kr.), ett *kontorsbiträde* (timavlöning).

Stockholms stads byggnadsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Byggnadsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; sessionstid: varje onsdag kl. 10.

Byggnadsordningarna för Stockholm av 1725, 1736, 1763 m. fl. år hava efter hand blivit avlösta av nya författningar i enlighet med utvecklingens krav. Huvudstadens nuvarande byggnadsverksamhet regleras genom lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874 samt Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890. Dessa författningar avse upprättande och genomförande av stadsplan ävensom i samband därmed tillgodosende av det allmänna och den enskilde byggherrens rätt samt invånarnas säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Uppsikten över den enskilda byggnadsverksamheten samt tomtregleringen i huvudstaden handhades tidigare av magistratens byggnads- och ämbetskollegium samt (från år 1849) av dettas arvtagare handels- och ekonomikollegiet (jfr sid. 48). En stadsingenjör hade tillsatts redan år 1636 och den förste stadsarkitekten (Nikodemus Tessin d. ä.) utnämndes år 1661.

Närmaste inseendet öfver Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt fastighetsbildningslagen, byggnadsstadgan och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning (för statliga och kommunala byggnadsföretag erfordras ej byggnadsnämndens tillstånd). Nämnden äger att genom föreläggande av vite göra sig hörsammad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 15 dec. 1930 för perioden 1931—1934. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet därät, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas (rörande stadsplanenämndens verksamhet se sid. 112), och att vad som därutinnan bestämts noga efterleves, att tomtregleringarna bliva ändamålsenligt verkställda m. m., ävensom att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande. I alla till byggnadsnämndens omvårdnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stads-

fullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnadsnämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas.

Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Stadsarkitekten skall vara tillstädes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande de hissar nämnden anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 40).

Författningar m. m. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924, 18 juni 1926, 4 mars 1927 och 25 april 1930. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 12 maj 1917, 26 nov. 1920 och 30 sept. 1921. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914, 7 april, 10 och 16 juli 1915, 21 dec. 1916, 25 maj 1917, 25 febr., 4 mars, 3 april, 4 juni och 24 nov. 1919, 31 mars 1920, 3 nov. 1921, 1 april 1922, 20 dec. 1923, 22 april och 4 nov. 1926, 3 febr. 1927 samt 5 juli 1928. Särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom vissa icke stadsplanlagda delar av Brännkyrka och Bromma, fastställda av kungl. maj:t den 8 okt. 1920 (enligt kungl. brev den 8 aug. 1930 gällande jämväl för det nyinkorporerade Hammarbyområdet). Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer, uttagen av nämnden den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m.,

fastställd av kungl. maj:t den 25 okt. 1918. Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden rekviderade kopior av ritningar, fastställd av kungl. maj:t den 21 maj 1920. Taxa för konsulentverksamhet beträffande gårdars anordnande och planterande, fastställd av överståthållarämbetet den 29 okt. 1919.

Stat år 1931. Utgifter: 879,100 kr.; inkomster: 277,500 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

Nauclet, K. M., rådman (som led. utsedd av magistraten).

Övriga ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

Sehardt, C. F. W., rådman (utsedd av magistraten).

Lallerstedt, E. J., f. d. professor (utsedd av stadsfullm.).

Magnusson, A. E., byggmästare (utsedd av stadsfullm.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Edman, P. V., rådman (utsedd av magistraten).

Masreliez, K. V., rådman (utsedd av magistraten).

Branting, G., advokat, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Lindhagen, C. A., f. d. borgmästare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Östberg, R., professor (utsedd av stadsfullm.).

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H.; mottagningstid: 11—14 (utom onsdagar).

Delegerade för inspektion av stadsingenjörskontoret.

Lallerstedt, E. J.; **Magnusson**, A. E.

Byggnadsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av byggnadsnämndens och stadsplanenämndens räkenskaper och förvaltning under år 1930).
(Jfr sid. 76.)

Björkman, J. W., direktör, ordf.

Lagergren, D. G., kassör.

Larsen, J. A., byggnadsverkmästare.

Suppleanter:

Bergkvist, A. I. E., kamrerare.

Looström, O. L., sekreterare.

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden beslöt år 1920 uppdraga åt en särskild beredning att uppgöra och till nämnden avgiva förslag till namn å nya gator, allmänna platser och kvarter. Förutom de av byggnadsnämnden utsedda ledamöterna ingår i namnberedningen även en representant för skönhetsrådet.

Ledamöter.

Ahnlund, N. G., professor; **Boëthius**, S. B., stadsarkivarie; **Långström**, C. R., fastighetsregisterförare; **Pålman**, A. E., stadsingenjör; **Schück**, A. H., docent; **Siwertz**, P. S., författare; **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Westholm**, J. S., stadsarkitekt; **Laurin**, C. G. J., författare (utsedd av skönhetsrådet).

Sekreterare

(1,500 kr.).

Noreen, E., professor.

Byggnadsnämndens expedition.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»: expeditionstid: 10—15 (lördagar och dag före helgdag 10—14).

Expeditionens chef är sekreteraren, vilken bl. a. åligger att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser, att avgiva utlåtanden samt att införa nämnden föredragna ärenden angående tjänstesposmål m. m. Expeditionen ombesörjer registrering av inkomna handlingar och uppår avgifter för byggnadslov och protokollslösen m. m.

Stat år 1931. Utgifter: 47,370 kr.

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H. (se ovan).

Två amanuenser (2,700—2,000 kr.).

Kontorsskrivare och registrator (11)
(gemensam med stadsarkitektkontoret).

Uddquist, Elin M.

Kontorsskrivare och kassör (9)

(gemensam med stadsarkitektkontoret).

Björk, Anna M. E.

En stenograf (7), ett skrivbiträde (4).

Förste vaktmästare (7)

(gemensam med stadsarkitektkontoret).

Kelén, N. J. V.

Två vaktmästare (6) (gemensamma med stadsarkitektkontoret).

Stadsarkitektkontoret.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»: expeditionstid: 10—15 (lördagar och dag före helgdag 10—14).

Stadsarkitektkontorets chef är stadsarkitekten, vilken bl. a. har att med biträde av vice stads-

BN.

arkitekten, arkitekten och förste ingenjören bereda och inför nämnden föredraga till nämndens verksamhetsområde hörande ärenden. Stadsarkitekten åligger i huvudsak att avgiva yttranden över till nämnden från andra myndigheter remitterade ärenden, att granska förslag till stadsplan, att framlägga förslag till erforderliga ändringar av byggnadsförfattningarna samt att handlägga inkomna ansökningar om tillstånd att verkställa nybyggnad m. m. Vice stadsarkitekten handlägger dylika ansökningar rörande ändringsarbeten inom fastigheter å Norrmalm, Vasastaden och Östermalm samt arkitekten motsvarande ärenden beträffande övriga delar av staden. Nämndens förste ingenjör handhar den tekniska kontrollen av byggnadsföretagen genom konstruktionsgranskning och förrättande av besiktningar, som avse utronande av byggnaders eller byggnadskonstruktioners säkerhet, verkställer utredning av byggnadstekniska spörsmål m. m. För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag finnas anställda fyra ordinarie samt ett antal extra byggnadsinspektörer. Dessutom är hos byggnadsnämnden anställd en planteringsinspektör med uppgift att biträda nämnden vid frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt å nämndens vägnar öva tillsyn över deras skötsel.

Å stadsarkitektkontoret uträknas och debiteras avgifter för byggnadslov enligt taxa, varjämte å kontoret verkställas de förberedande utredningar, som erfordras i samband med meddelande av byggnadslov.

Stat år 1931: Utgifter: 282,280 kr.; inkomster: 100,000 kr.

Stadsarkitekt (28).

Westholm, J. S.; t. »stadshuset» och K. (5) 3 04 33; mottagningstid: 14—16 (utom lördagar).

Vice stadsarkitekt (24).

Bagger, J. A.; mottagningstid: 13—15 (utom torsdagar), lördagar 13—14.

Arkitekt (21).

Norborg, J.

Förste ingenjör (25).

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: 13—15 (utom fredagar), lördagar 13—14.

Byråingenjör (6,000 kr.).

Hast, N. B.

Två *extra arkitekter* (3,000 kr.); dessutom *extra arkitekter* (utan arvoden).

En *kontorsskrivare* (7), en *extra kontorsskrivare* (3,060 kr.).

Byggnadsinspektörer (19).

Landewall, G. E. (Vasastaden och Östermalm); **Sjösteen, B. F. O.** (Bromma); **Sundström, K.**

V. (företv. Brännkyrka kommun samt Hammarbyområdet); en vakant, *tj. Dahlberg, G. A.* (Södermalm).

Extra byggnadsinspektörer (6,300—5,100 kr.).

Lindqvist, H. H. (Norrmalm och Staden mellan broarna); **Arfwidsson, G. N.** (Kungsholmens västra del); **Asplund, P. J.** (Kungsholmens östra del).

Planteringsinspektör

(2,880 kr., dessutom särskild ersättning enligt taxa).

Nilsson, K. L.; mottagningstid: onsdagar 13—14.

Expeditionsföreståndare (å arkivet) (8).

Dahlgren, A. Maria W.

Ett *ritbiträde* (7), ett *extra ritbiträde* (2,100 kr.).

Stadsingenjörskontoret.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14.

Å magistratens stat fanns tidigare uppförd en stadsingenjör, första gången omnämnd år 1636 (jfr ovan), vilken efter byggnadsstadgaus tillkomst år 1874 överfördes på drätsel-nämndens första afdelningens stat. Denne övervakade såsom offentlig ämbetsman enskildas tomt- och byggnadsärenden, men var på samma gång drätsel-förvaltningens tjänsteman. I sin förra egenskap upphar han ersättning enligt taxa. År 1898 uppfördes emellertid kontoret på stadens stat, varvid dessa sportler indrogos till stadskassan.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion verkställa uppmätning av tomter och utfärda tomtkartor, att utarbета styckningar och sammanläggningar av tomter, att verkställa utstakning och kontrollutstakning av nybyggnader samt behövliga gatutstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta över Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i avseende å stadsplanen, tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior av i kontoret befintliga kartor samt avskrifter av därstädes förvarade handlingar, att till stadskollegiet och fastighetsnämnden avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning samt av byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå stadskollegiet, fastighetsnämnden, drätsel-nämnden, gatunämnden, stadsplanenämnden och stadens ombudsman med utfärdande av kopior av kartor, meddelande av upplysningar med mera dylikt, att jämväl i övrigt till byggnadsnämnden, drätsel-nämnden, gatunämnden, fastighetsnämnden och stadsplanenämnden göra framställningar och avgiva inford-

rade yttranden i de till kontorets tjänsteområde hörande ärenden, att till överståthållarämbetet afgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och övriga ärenden, som till kontorets arbetsområde höra, samt att meddela ämbetet uppgift å de förändringar, som inträffat i avseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg m. m. Kontoret har vidare att genom åtta av sina tjänstemän utföra de arbeten, som enligt stadganden i 2:a, 5:e och 6:e kapitlen av lagen om fastighetsbildning i stad ankommer på mättningsman i stad.

Utöver det arbete, som sammanhängar med fastighetsbildningen och byggnadsverksamheten, har kontoret jämväl att verkställa uppmätningar inom stadsområdet och upprätta för stadens planläggning m. m. erforderliga kartor. Sålunda utgivnas genom stadsingenjörskontorets försorg kartor i olika skalor över stadsområdet i dess helhet eller delar därav.

Alla mätningar, vare sig de utföras för fastighetsbildningen eller för kartverket, äro numera anslutna till stadens triangelnät, vilket upprättades under åren 1907—1911 av den för detta ändamål inrättade triangelmättningsnämnden.

Kontorets personal tillsättes från och med år 1919 av byggnadsnämnden ensam; nuvarande innehavarna av stadsingenjörskontoret och vice stadsingenjörsbefattningarna hava dock tillsatts av en valnämnd, bestående av byggnadsnämndens ledamöter och fem ledamöter från drätselnämnden. Kontorets ordinarie ingenjörer skola hava avlagt antingen lantmäterieexamen eller fullständig avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnadskonst eller från motsvarande avdelning vid Chalmers tekniska institut samt dessutom äga tillfredsställande vitsord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Stadsområdet har med avseende å fastighetsbildningen uppdelats i fem särskilda distrikt, omfattande: 1. Kungsholmen och Bromma; 2. Maria och Högalids förs. samt nordvästra delen av Brännkyrka förs. (väster om Årsta och Västberga egendomar); 3. Delar av Brännkyrka och Enskede förs. (Västberga, Årsta, Långbro, Älvsjö, Örby, Stureby samt Södertörns villastad); 4. Nikolai, Katarina och Sofia förs., samt östra delen av Enskede förs. (Enskede, Sköndal, Skarpnäck, Örhem och Kumla); 5. Norrmalm, Östermalm och Djurgården. Fem av kontorets ingenjörer förestå resp. distrikt med åliggande att föredrägesvis inom distrikten verkställa förekommande fastighetsbildningsföretagningar och därmed sammanhörande arbeten.

För kartverksarbetena är å kontoret inrättad en särskild avdelning, vilken förestås av ingenjören för kartverket.

Författningar. Lag om fastighetsbild-

ning i stad den 12 maj 1917 med senare ändringar (se ovan). Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890 med senare ändringar (se ovan). Kungl. förordning den 17 dec. 1920 angående sättet för utförande av vissa mättningsarbeten m. m. (mättningsförordning), med ändring den 25 nov. 1927. Kungl. kung. den 31 dec. 1920 med vissa föreskrifter om mättningsväsendet i rikets städer, med ändring den 22 dec. 1927. Instruktion för stadsingenjörskontoret, fastställd av överståthållarämbetet den 3 dec. 1925. Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 24 juli 1919.

Stat år 1931. Utgifter: 549,450 kr.; inkomster: 177,500 kr.

Stadsingenjör (26).

Pählman, A. E. (förordnad t. o. m. år 1932); mottagningstid: 10—12.

Vice stadsingenjör (23).

Myrberg, O.

Ingenjör för kartverket (22).

Hanzon, N.

Ingenjörer, föreståndare för mättningsdistrikt (21).

Carlquist, A. T. (1:a distr.); Bergström, S. H. E. (2:a distr.); Dahllöf, K. A. (3:e distr.); Söderborg, B. E. (4:e distr.); Lötgren, A. (5:e distr.).

Kontrollingenjörer (19).

Bryzell, O. H.; Wilow, J. A. V.; Nilsson, I.

Arkivarie (18).

Ekeley, A. T.

E. o. tjänstemän

(5,700—5,400 kr.).

Johnson, T.; Långström, C. R. tjl. (se sid. 45); Holm, E. F.; Hammarsten, T.; Ahnskog, K. F. N.

Registrator (11).

Casparsson, f. Berglund, Inga S.

Kontorsskrivare å arkivet (11).

Johansson, Greta S.

Sex *förmän* (10), en *kontorsskrivare* (9), ett *ritbiträde* (9), en *kontorsskrivare* (7), tio *ritbiträden* (7), två *vaktmästare* (6); dessutom *extra kontors- och ritbiträden* samt *mättningsarbetare*.

Stockholms stads stadsplanenämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadsplanenämnden.

*Stadshuset, 4 tr., C.; t. >stadshuset.
Nämnden sammanträder i regel andra
och fjärde onsdagen i varje månad
kl. 15,30.*

I anledning av därom väckt motion beslöt stadsfullmäktige år 1909 uppdraga åt drätsel-nämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté (stadsplanekommissionen), bestående av två ledamöter av vardera av bemälda myndigheter, stadens byggnadschef, stadsingenjören, stadsarkitekten, en av kommittén adjungerad, i stadsplane-frågor särskilt sakkunnig person samt tre av stadsfullmäktige utsedda personer, gemensamt uppgöra förslag dels till revision av stadsplanerna för det dåvarande stadsområdet, särskilt i syfte att befrämja utnyttjandet av stadens gatutegläringsfastigheter, dels till lämplig användning av dessa. Det senare uppdraget har numera övertagits av fastighetsnämnden. År 1912 uppgjorde stadsfullmäktige åt stadsplanekommissionen att uppgöra förslag till stadsplaner för tät bebyggda samhällen inom dåv. Brännkyrka socken, även som plan till huvudtrafikleder dem emellan. Samtidigt förstärktes kommissionen med ett ombud för dåv. lantegendomsnämnden. I samband med inrättandet av fastighetsnämnden (se sid. 98) och den kommunala omorganisationen år 1920 förändrades kommissionens sammansättning ytterligare.

Stadsplanekommissionens arbete utsträcktes emellertid så småningom från dess ursprungliga uppgift, exploaterandet av stadens gatutegläringsfastigheter, till att avse stadsområdets planering överhuvud. Kommissionen erhöll härigenom en självständig och bestående uppgift inom förvaltningen, särskilt betydelsefull genom den moderna stadsplanekonstens utveckling och stadsplanarbetets nära anknytning till den kommunala fastighetspolitiken. Med hänsyn härtill beslöt stadsfullmäktige år 1920 att fr. o. m. 1921 ersätta stadsplanekommissionen med en självständig förvaltningsnämnd, *stadsplanenämnden*, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1920. År 1925 överflyttades ytterligare till nämnden handläggningen av vissa av de trafikärenden, som dessförinnan handhåfts av den av stadsfullmäktige tidigare tillsatt trafikkommissionen (se 1925 års kommunalkalender), vilken samtidigt därmed upphörde.

Stadsplanenämnden har sålunda numera till

uppgift att, efter uppdrag av byggnadsnämnden eller då sådant eljest med hänsyn till byggnads-verksamhetens utveckling och bostadsbehovet visar sig erforderligt, uppgöra förslag till nya eller ändrade stadsplaner och planer för trafikleder jämväl utom stadsplan även som att i övrigt handlägga de frågor rörande stadens stadsplane- och trafikväsen, som av stadskollegiet till nämnden hänskjutas.

Rörande arbetet på en generalplan för Stockholm se nedan.

Nämnden består av, förutom ordförande, som tillsättes av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, vilka jämte åtta suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid nämndens sammanträden äga stadsplannedirektören, stadsarkitekten, fastighetsdirektören, gatudirektören och stadsingenjören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer, var för sitt förvaltningsområde, cheferna för de avdelningar av stadens fastighetskontor, å vilka handläggas ärenden rörande stadsplanens genomförande samt ärenden rörande exploatering av stadens ytterområden.

Nämnden utser vid början av varje tjänstgöringsår fyra av sina ledamöter att jämte ordföranden utgöra nämndens delegerade för trafikärenden (stadsplanenämndens trafikdelegerade). Å dessa delegerade ankommer att med hänsyn till trafikens behov förberedande behandla i samband med planläggningen av staden och dess omgivning uppkommande frågor, även som att i övrigt avgiva yttrande i trafikfrågor, som till delegerade hänskjutas.

I övrigt äger nämnden fördela göromålen mellan sina ledamöter på sätt lämpligast synes, även som uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt stadsplannedirektören att handhåva särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet med dessa bestämmelser har stadsplanenämnden tillsatt, förutom ovannämnda trafikdelegerade, särskilda generalplannedelegerade och tjänstedelegerade (se nedan).

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

Författningar m. m. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar

den 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924, 18 juni 1926, 4 mars 1927 och 25 april 1930. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920, med ändringar den 30 juni 1922, 22 maj 1925 och 1 aug. 1930.

Stat år 1931. Utgifter: 409,600 kr.; inkomster: 6,000 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; motagnings tid: 11—12.

Vice ordförande.

Lallerstedt, E. J., f. d. professor.

Övriga ledamöter.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

***Hernlund, C. A. V.**, byrådirektör, stadsfullm.

***Kilbom, K.**, redaktör, stadsfullm.

***Lindhagen, Anna J. J.**, föreståndare.

Stendahl, O., civilingenjör.

***Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Wretlind, E. P., civilingenjör.

Suppleanter.¹⁾

Bergsten, C. G., byggnadsråd.

***Mårdh, J. A.**, ombudsman.

Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör.

Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

Adamsson, H., ingenjör, stadsfullm.

***Folcker, J. F.**, direktör.

***Andersson, P.**, överlärare, stadsfullm.

***Ahlbin, G. H. G.**, redaktör, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Björkman, C. A. J. (se sid. 74).

Stadsplanenämndens delegerade.

Trafikdelegerade.

(För handläggning av trafikärenden.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Welin, K. G. A.**, vice ordf.; **Bergsten, C. G.**; **Stendahl, O.**; **Wretlind, E. P.**

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordning som de ledamöter (inberäknat ordförandena), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara (herr Bergsten ersättare för såväl ordföranden som vice ordföranden).

Generalplanedelegerade.

(För ledning av arbetet med upprättande av en generalplan för Stockholm med omnejd; jfr nedan.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Welin, K. G. A.**, vice ordf.; **Bergsten, C. G.**; **Hernlund, C. A. V.**; **Lindhagen, Anna J. J.**; **Månsson, O. P.**; **Stendahl, O.**; **Wretlind, E. P.**

Tjänstedelegerade.

(För förberedande behandling av ärenden angående tjänstetillsättningar m. m.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Lallerstedt, E. J.**; **Hernlund, C. A. V.**; **Ström, O. F.**

Stadsplanenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av stadsplanenämndens och byggnadsnämndens räkenskaper och förvaltning under år 1930). (Jfr sid. 76.)

Björkman, J. W., direktör, ordf.

Lagergren, D. G., kassör.

Larsén, J. A., byggnadsverkmästare.

Suppleanter:

Bergkvist, A. I. E., kamrerare.

Looström, O. L., sekreterare.

Stadsplanekontoret.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—14.

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens verkställande organ. Dess organisation fastställdes av stadsfullmäktige den 15 maj 1922. Kontorets chef är en av nämnden utsedd stadsplanedirektör.

Stadsplanedirektör (28)

(dessutom personligt lönetillägg 4,000 kr.).

Lilienberg, A. (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1932); motagnings tid: 10—12.

Stadsplanearkitekt

(10,000 kr.).

Ryberg, C. T.

Byråarkitekt (22).

Holmberg, O. F. W.

Arkitekt

(11,100 kr.).

Bergentz, T. G.

Biträdande arkitekt

(8,280 kr.).

Sehlstedt, O.

Byråingenjör (22).

Nordgård, K.

SpN.

Byråingenjör (22)
(för trafikärenden).

Lundborg, G. O. F., partiellt tjl. (se under trafikkommittén, sid. 310).

Extra byråingenjör
(9,300 kr.).

Lindgren, T. O. I.

Biträdande ingenjörer
(7,920—4,800 kr.).

Carlstedt, R. B.; Frölen, G. H. F.; Sjöholm, A. J. T.; Lundvall, N. B.

Ett tekniskt biträde (5,400 kr.).

Föreståndare för kartbyrån
(5,700 kr.).

Lagerheim, K. A. L.

Registrator och arkivarie (11).

Alland, H. Swea A.

Två ritbiträden (7), fem extra ritbiträden (3,300—1,800 kr.), två modelleringsbiträden (3,060—2,760 kr.), en stenograf (2,760 kr.), en kontorsskrivare (2,640 kr.), ett skrivbiträde (1,980 kr.), en vaktmästare (6), ett vaktmästarbiträde (1,380 kr.).

Upprättandet av en generalplan för Stockholm.

Stadsplanenämnden beslöt den 6 febr. 1923 uppdraga åt stadsplanekontoret att utarbeta en generalplan för Stockholm, innefattande ett detaljerat program för stadsplanens framtida utveckling i såväl tekniskt som socialt och eko-

nomiskt avseende. Generalplanen är avsedd att omfatta hela det område inom och utom nuvarande stadsgräns, där bosättning med möjlighet till goda trafikförbindelser med stadens centrum kan tänkas uppstå inom överskådlig framtid (i första hand beräknat till ungefär en cirkel med 15 km. radie). Arbetet innefattar dels en inventering av de nuvarande förhållanden, som beröra byggnadsgrundens och terrängens varierande beskaffenhet, kulturella minnesmärken, värdefullare vegetation o. d. samt äganderättsförhållanden, markdispositioner m. m., ävensom sammanställande av erforderligt kartmaterial, dels uppgörande av en dispositionsplan över terrängen för dess användning till skilda ändamål, såsom bostäder, industri, offentliga anläggningar, parker, idrotts- och lekfält m. m., dels slutligen en utredning av lämpliga system för trafikleder av olika slag med hänsyn till lokala bebyggelsecentra, hamn- och industriområden, reservationer för offentliga institutioner, parker o. s. v.

Arbetet utföres inom stadsplanekontoret under överinseende av stadsplanenämndens generalplanedelegerade (se ovan).

Rörande inom stadsplanekontoret bedrivet arbete för upprättande av en regionplan för Stockholm med omnejd se under regionplane-kommissionen (sid. 314).

Biträdande ingenjör
(6,300 kr.).

Brundin, F., tjl. (se sid. 310).

Ett tekniskt biträde (5,400 kr.) samt kart-riterskor och modelleringsbiträden (till växlande antal).